

Člankovina lista: --
 leto . . . K 12—
 6 let . . . 6—
 3 let . . . 3—
 mesečno . . . 120
Člankovina Avstrije: ---
 leto . . . 15—
posamezna številka
 10 vinarjev.

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 18 v.
 od 6 redne petlivrstice:
 večkratnih oznanilnih v.
 — popust.
 „Straža“ izhaja v po-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo Maribor
 Prešernova ulica 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

2 uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure dopoldne.

Nova ofenziva.

O politični strani naše ofenzive proti Italiji piše zagrebški „Glas Slovenaca, Hrvata i Srba“:

„S politične strani sedanja ofenziva ni slična prejšnjim. V jeseni je udar ob Soči v glavnem bil direktni politični obračun Avstro-Ogrske z Italijo. Kakor je danes znano, je dunajska politika preteklega leta stremila za tem, da najde neko sporavnost s sovražniki. Glavna zapreka temu cilju je bila Italija. Pustimo na strani vprašanje, ali bi bilo mogoče se pogoditi s Francijo in Anglijo, a faktum je, da se o tem ni moglo razmišljati, dokler je Italija ostala pri svojih zahtevah. Trebalo je torej ukloniti njene zahteve, a to se je za leto moglo doseči le tedaj, če se Italija premeša na bojišču. Iz tega političnega računa je izšla ofenziva preteklega leta. No, dočim so na bojišču izpadle reči za Avstro-Ogrsko povojno, morda še preko pričakovane ugodne — politični načrt, kateremu so imele do ustvarjenja služiti te vojne operacije, se je izkazal kot pogrešen. Katastrofalni poraz pri Kobaridu in ob Tilmentu ni imel one posledice, katere so se pričakovale od nekaterih strani: da bodo sedaj uklonjene i poslednje zapreke, katere ločijo Avstro-Ogrsko od četrdesetih, razuma. Istina je, Italija je po oktoberski katastrofi modificirala svoje zahteve in je revidirala svojo vojni program, a ne napram Avstro-Ogrski, temveč le napram svojim zaveznicam v ententi. Vse to do jeseni. Italija je v svoji novi zvezi igrala svojo ulogo približno tako kakor nekdanj med bivšimi zavezniki, s kolimi je dandaj v vojni: njena politika je bila nekaj zasebnega in ni vedno računala s skupnimi interesi entente. To se je trpelo, ker se je moralo. No, ko je bila laška vojska potlačena, ko so morale za obrambo italijanske zemlje prihiteti francoske in angleške divizije, in ko je najbolj neresnim italijanskim šovinistom in političnim brbljavcem postalo jasno, da se ne more misliti na uresničenje italijanskih aspiracij, če se za nje ne zavzame ententina koalicija — tedaj se je odnošaj spremenil: Italija je nehala biti neposlušen član zveze in svojo politiko je vedno bolj spravljala v sklad z vojnim programom zaveznikov. Konečno, ko je sama v svojem interesu zahtevala „amalgamiranje“ (spojitev) skupne ententine vojske, je morala

tudi pristati na „amalgamiranje“ politike. V tem štadiju jo je zadela sedanja ofenziva.

Z druge strani, Avstro-Ogrska ne stoji danes tako kot v preteklem letu, ne napram ententi kot celoti, ne napram njenim poedinim članom, ne proti Italiji. Dočim se je še lansko leto moglo misliti na poravnanje med poedinimi državami iz obeh vojskujočih se taborov, — sedaj je to izključeno. Osrednje sile so v „amalgamiranju“ prišle mnogo dalje nego ententa; one danes zlasti po sklepih v nemškem vojnem stanu stojijo kot nerazdeljiva celota zoper vse protivnike. To znajo tudi na oni strani fronte in zato se je ententa z versajsko deklaracijo z dne 3. t. m. demonstrativno odrekla oni politiki, koja je dosežaj za vedno čuvala neka odprta vrata za eventualni stik z Avstro-Ogrsko. Sedaj je izkoren jez do kraja in nima več poga med obema vojskujočima se tabo-roma.

V takem položaju današnja ofenziva proti Italiji ni več obračun med monarhijo in njenim jugozapadnim sosedom. To je skup bojnih peracij na enem delu orjaške fronte, katera se razteza od Severnega morja do Perzijskega zaliva; nadaljevanje one ogromne akcije, katero gledamo že več kot tri mesece na Francoskem. More torej imeti samo strateške cilje. A če presojamo njene rezultate, treba imeti vedno v mislih cilje skupne akcije, katere je ona (sedanja ofenziva) jeden del.

Križa in kruh.

Pomanjkanje kruha je postalo v celi Avstriji, posebno pa na Dunaju, akutno. Skladišča se prazna, peki nimajo iz česa peči kruh, nove žetve še ni, iz Ukrajine in Rumunije ne pride nič, ker je že Nemčija prej vse, kar je bilo razpoložljivo, pobrala. Na Dunaju so izbruhnili radi pomanjkanja kruha in moke zadnje dni hudi nemiri.

Pomanjkanje kruha je namah spremenilo tudi notranjepolitični položaj v Avstriji. Seidler je resno nameraval vladati brez parlamenta. Nemci, posebno nemški nacionalci, so bili za ex-lux. Namesto pa, da bi krog Seidlerjevcev ostal vedno večji, kakor so to želeli Nemci in Seidler, pa se je začelo celo krhati celo tam, kjer Seidler ni mislil. Krščanski socialci so odbovedali Seidleru in so izjavili, da je parla-

ment več vreden kot Seidler. Krščanskosocialni klub je imel dne 18. junija v parlamentu večurno sejo, katere uspeh je ta, da se klub izreka za čim skorajšnje zasedanje parlamenta, ki bo rešilo državne potrebsčine ter zadostilo nujnim željam prebivalstva. Stranka je pripravljena pomagati, da se čimprej odstranijo vse ovire za delovanje državnega zbora. — Ker je Seidler danes glavna ovira za plodonosno delovanje parlamenta, se splošno smatra ta sklep kršč. socialcev kot migljaj, da so se odločili sodelovati pri odstranitvi Seidlerja.

Isti dan kot krščanski socialci se je sestal na Dunaju tudi socialdemokratski delavski svet, ki je sicer odklonil predlog, da naj se izsili sklicanje parlamenta s takojšnjim generalnim štrajkom, sprejel je pa jako ostro resolucijo, ki ne pripušča nobenega dvoma, da je delavstvo odločeno k najostrejšim korakom, če se ne sestane v najkrajšem času državni zbor.

Poljaki po znanem svojem krakovskem sklepu tudi ne marajo iti s sedanjo vlado, posebno ker postaja struja v Poljskem klubu, ki noče zaveznitva z Nemci, vedno močnejša. Zadnje dni delajo nemški politiki, gosposkozbornični člani in — minister Twardowski za začetek pogajanj med Poljaki in Nemci. Dvomimo pa, da bi Poljaki zopet šli Nemcem in v di na lim.

Na Dunaju so sedaj tudi češki in jugoslovanski voditelji. Oboji zahtevajo takojšnje sklicanje parlamenta. Vlada pa ve, da je parlament danes mogoc le tedaj, če pobere Seidler s svojimi drugimi šila in kopita in napravi prostor vladi, katera bo upoštevala, da je 18 milijonov Slovanov več kot 10 milijonov Nemcev. V parlamentarnih krogih sedaj nihče več ne dvomi, da bodo dogodki zadnjih dni kmalu strli ves sovražni odpor proti parlamentu.

Včeraj, dne 20. junija, so prinesli nemški listi iz Dunaja poročilo, da se je tudi razmerje vodilnih gosposkozborničnih članov do vlade zelo poostrilo. — Nek državnik (Beck ?) je baje započel neka pogajanja med strankami. Ustvariti hočejo podlago za novo vlado, v katero bi vstopila dr. Urban in Baernreither kot zastopnika Nemcev. Paralelna pogajanja se vršijo tudi s Poljaki, Čehi in Jugoslovani. Misli se namreč na neke vrste koalicijsko vlado. Vodstvo te vlade bi prevzel označeni državnik, ker goji on

LISTEK.

Jugoslavija Jugoslovazom

(Dalje.)

Toda kakor so se morali posamezni starci od-povedati nekdanjim predpravicam, tako se bodo morali odpovedati svojim predpravicam tudi dozdaj gospodujoči narodi.

Ko je sedanjí naš cesar Karel I. nastopil vlad-o, se je obrnil na svoje narode s proglasom, v ka-terem je med drugim rekel: „Svojim narodom hočem biti pravičen in ljubezniv. Hočem visoko čis-lati njihove ustavne svoboščine in druge pravice in skrbno čuvati enake pravice za vse. Moje nepresta-ne prizadevanje bo, da poskušam pravni in duševni blagor svojih narodov, da v svojih državah šir-im svobodo in red, da zagotovim vsem ljudskim slo-jem sadove poštenega dela.“

V prestolnem govoru, s katerim je dne 31. ma-ja 1917 otvoril državni zbor, pa je cesar Karel re-kl: „Zanašam se, da bo spoznanje vaše resne od-govornosti za izpolnitev političnih razmer, vera v srečno bodočnost v tej grozni vojski krásno ojačene države vam, cenjeni gospodje, podelila moč, da bo-čete, združeni z Menoi, v kratkem ustvarili pred o-čje, da bo v okviru državne eročnosti in v zanes-ljivem zasiguranju njenih funkcij tudi dovolj prosto-

ra za svobodni naroden in kulturni razvoj njenih narodov. . . Izjavljam pa že danes, da hočem biti Svojim dragim narodom vselej pravičen, ljubezni-poln in vester vladar v smislu ustavne ideje, katero smo prevzeli kot dedščino svojih očetov in v duhu tiste prave demokracije, ki je ravno v dobi viharjev svetovne vojske v delovanju vsega prebivalstva na fronti in doma zadostno prestala krst v ognju.“

Smemo torej trditi, da imamo cesarja popolno-ma na svoji strani.

Poleg cesarja Karla I. pa je tudi mnogo dru-gih odličnih in uglednih avstrijskih Nemcev, ki so že prišli do spoznanja, da bo morla naša monarhija obstati le, ako se preosnuje v zvezo svobodnih naro-dov. Avstrija mora postati narodnostna zvezna drža-va. Ta ideja pridobiva vedno več pristašev in v tem je zagotovilo naše končne zmage. Ideja narodne sa-moodločbe dobiva vedno več pripadnikov med prija-telji in sovražniki. Med temi je posebno predsednik Združenih severnoameriških držav, Wilson. S rešro se je odobraval izjava, ki jo je Wilson podal v a-meriškem senatu dne 22. svečana 1917. „da mir ne bo trajen, pa tudi ne zasluži, da bi bil trajen, če se ne prizna načela, da morajo vlade svojo o ravičeno moč opirati le na odobritev samih narodov in da vse-kemu narodu, malemu kakor velikemu pristoji pravi-ca, da brez pretenj in groženj uredi obliko svojega vladanja in smer svojega narodnega razvoja.“

Dne 3. aprila 1917 je predsednik Wilson izja-vil: „Mi pojdemo v boj za ono, kar je bilo amerikan-

skemu srcu vedno najdražje, za pravico vseh naro-dov, da so soudeleženi pri vladi.“

Dne 8. januarja 1918 poroča senatu: „Dnevi vojnih osvajanj in povečanja državnih ozemelj so minuli, kakor so minuli dnevi tajnih dogovorov. Kar zahtevamo mi, ni stvar, ki se tiče samo nas, temveč vseh. Zahtevamo, da vsak mirovljubni narod, ki želi imeti svoje lastne uvedbe in živeti svoje lastno živ-ljenje, mora biti čuvtvan pred vsakim nasiljem.“

Dne 12. svečana 1918 pa je Wilson rekel v svo-jem govoru: „Narodi in dežele se ne smejo premeta-vati iz ene odvisnosti v drugo, kakor bi se šlo za predmet kake igre. . . Nasprotno, se morajo vsa v-prašanja onih ozemelj, ki so izzvala to vojno, rešiti v korist dotičnega prebivalstva in se mora vsem jas-no začetanim narodnim zahtevam udovoljiti na naj-širši način. Z narodi se sme upravljati samo z nji-ljivim privoljenjem. Samoodločba narodov ni prazna beseda, ampak načelo.“

Tako je govoril načelnik ene najmočnejših držav na svetu in gotovo je, da bo zastavil vse svo-je sile, da se ta načela uveljavijo. Hočeš, nočeš, mo-raš, bodo morali končno pristati na ta načela tudi Nemci in Madžari. V resnici tem načelom pritrjuje-tjo tudi nemški državniki, ker jim pač ne morejo u-govarati. Toda ta pritrjevanja so za sedaj seveda še le v besedah, dočim govore dejanja, posebno mir z Rusijo, drugače. A nazadnje bodo morali lepimi be-sedami slediti tudi dejanja. Tako ali tako.

(Dalje prihodnjik.)

tudi po Kramarovem procesu še vedno zveze s Čehi in Jugoslavlani. Nasprotujejo mu seveda nemški poslanci, razun nekaterih starih prijateljev.

Če resumiramo vse dosedanje dogodke in domnevanja ter sklepe raznih strank, smo prišli do prepričanja, da je Seidlerjevo ministristvo sedaj pri vseh strankah dogospodarilo, edino le pri nemških nacionalcih ne. Danes ali jutri bo menda padla odločitev. Poljski klub ima danes, dne 21. junija, odločilno sejo, v kateri bo zavzel svoje stališče napram vladi in Nemcem.

Poglovečev zvez med Avstrijo in Nemčijo

Prvo delo, ki ga je novoimenovani minister za zunanje zadeve grof Burian pregrešil, je takozvana poglovečev zveza med Avstrijo in Nemčijo. Da avstrijskim Slovanom vzbuja ta poglovečev drugačne misli kakor Madžaru Burianu, nam tudi grof Burian ne bo zameril. O koristih zveze z Nemčijo so nas 4 leta vojske tako temeljito poučile, da ni treba izgubljeni nobenih besed. Povrh bi najbrž naše besede ne prišle pred oči jugoslovanskih čitateljev.

Da se je zveza z Nemčijo poglovečila, mora pač imeti gotov namen, zakaj brez namena se tako visoki gosodiče kakor Burian, Arz in drugi niso vozili v Nemčijo. Poglemo si ta namen ali te namene. — Vladoški listi pravijo, da so ti nameni političnega, vojaškega in gospodarskega značaja. Drugo in za nas važnejše vprašanje pa je, komu je ta poglovečev in komu so ti nameni v korist in komu v škodo? Da se ne bomo trudili za cenzorja, navesti hočemo nemške glasove. Vodilni nemški list na Češkem „Bohemia“ je pisal: „Zveza mora postati tako tesna, da za posebno politiko armad, za državno politiko s posebnimi cilji ne bo ostalo več nobenega prostora.“ Torej ne sme avstrijska državna politika imeti nobenih posebnih ciljev, ampak naši cilji naj bodo cilji Nemčije.

Te nemške cilje poznamo! Čudimo se sploh, da davko plačilec v Avstriji in na Ogrskem prispevajo za potrebe zunanjega ministristva. Grof Burian in njegovi uradniki so nam nepotrebni. Doplačajmo majhno svoto g. Kühlmanna v Berlin in nekaj milijonov si na leto prihranimo. V istem članku piše nadalje „Bohemia“: „Avstrija ima smisel le kot obrambna marka nemške države in zopet se mora spomniti svojega namena kot nemška vzhodna marka. V bodoče mora biti generalni štab le eno.“ Zopet se moramo čuditi. K čemu neki plačujemo toliko avstrijskih generalov, saj bi si lahko vse te težke tišočake prihranili. Nemci bodo opravili brez naših generalov. Majhno podporo Hindenburgu in dolgov ter davki v Avstriji se bodo nižali.

In gosodiški značaj poglovečene zveze? List „Neue Freie Presse“ poroča o tem: „Najvažnejša določba pogodbe je, da prevzame Nemčija vodstvo pri zbiranju zalog v Ukrajini... V več posebnih pogodbah zagotavlja zato Nemčiji Avstro-Ogrska gotove protiusluge. Gre tu predvsem za živino. Določi se naj novi ključ za izvoz živine v Nemčijo.“ Da so pa hlevi avstrijskih živinorejcev na pol prazni in da bo naša živinoreja prišla prav kmalu na kant, to seveda poglovečene zveze nič ne briga, še manj pa našo vlado, ki o tem niti ne sanja. In zopet se čudimo. K čemu so bila sploh binokostna pogajanja v Berlinu? Da je imela Nemčija že dosedaj vodstvo pri zbiranju zalog v Ukrajini, ve ves svet razven naše vlade. Imela jo je tudi v Italiji in še prej v Rumuniji. Če se hoče grof Burian to poglovečiti, kako globoko bode moral Avstrijo po-ložiti?

O poglovečenju gospodarske zveze še eno: „Arbeiter-Zeitung“ na Dunaju piše: „Avstro-Ogrska je bila Nemčiji že pred vojno dolžna približno šest in pol milijard K. Tekom vojne smo na Nemškem jemali posojila in dobivali od tam blago na upanje. Naš dolg nasproti Nemčiji se je utegnil več nego poldvojiti in raste še neprestano mesec za mesecem. Po vojni bomo morali nemški državi plačevati na leto za obresti in blago po 1300 milijonov K.“ Naraknost krasno poglovečena zveza!

K tem izvajanjem bi se dostavili samo slovniško razlago izraza „poglovečiti.“ Če je kaka jama preplitva, jo poglovečimo s tem, da izkopljemo več zemlje. Če hoče grof Burian rasti enako in koga hoče dlati na čno ali Avstrijo ali Nemčijo, o tem naj le premišljuje čitatelji sami. Prisiljeni nimamo ničesar kot to: Bog nam daj prav kmalu Jugoslavijo, da ne bomo poglovečeni!

Nemškutarski „Ringelspiel“ v Velikovu

O Volkstagu v Velikovu smo dobili iz Koroške še naslednje poročilo:

Kakor so nekaj pred vojsko in tudi še v pričetku vojske hodili takozvani „Ringelspieler“ od mesta do mesta ter so seveda imeli povsod isto lajno, tako sedaj ti Volkstagi. Mora pač tudi Ringelspiel imeti svoj Ersatz (nadomestilo.) V nedeljo, dne 9. junija, je bil v Velikovu Volkstag. Naznanjen je bil že 10 dni prej v listih in na plakatih v velikovski kovačnici, iz katere večkrat izhajajo dopisi s satansko zlobno vsebino za „Freie Stimmen“ in „Bauernzeitung“.

Bil je pa ta Volkstag pravi Ringelspiel. Večina zborovalcev so bili seveda vojni čobčkarji, uradniki, učitelji, učiteljice, večinoma vsi nemčurji; tudi ne bilo nekaj naših, ki so iz radovednosti šli na zborovanje, in tudi nekaj otrok. Godila se je seveda tudi ta ista lajna kot drugod, kjer so zborovali taki Volkstagi: Jugoslavlani in Čehi so izdajalci, oni pa patrijoti, da jih ni para na svetu! Navadali so seveda dr. Korošca, ki jim prav posebno leži v želodcu, in druge naše poslance, na prav čuden način pa našo slovensko duhovščino. Posebno se je izkazal pri tem za an iz Smarjete pri Velikovu. Ni vredno, da bi se človek pečal z govori, saj so že imena govornikov samih vsebina govorov!

Tudi poslanec Nagele je govoril, pač nima ro drugod priložnosti govoriti, posebno pa ne v parlamentu. Tam se samo poteguje za svoje fito, kakor kaže njegova interelacija. Eden njegovih volilcev se je izrazil: „Tak poslanec, kakor je Nagele, bi lahko bil tudi jaz, toliko kakor on, znam tudi jaz govoriti.“ — Jaka iz Zihpolj je lovil kmete s tem, da jim je po slovensko pripovedoval, kako se je že dvakrat pobrigal za nje v parlamentu in da to ni prav, da jemljejo kmetom živino, zverino pa ne dajo postreliti! No, Jaka! Prej da se je tebi sploh kaj sanjalo, da prideš v parlament, se je že naš poslanec Grafenauer z uspehom potegoval za kmete. Seveda tudi Zepej Glančnik ni mogel biti tihi; pokazal se je, da bi ga videli vsi, njega, ki je kot zastopnik koroških Slovencev govoril pri cesarju. Navduševal je zborovalce, da morajo držati z Nemci, kakor je bilo to že toliko sto let, kaj ne, Zepej, in se pustiti od njih tlačiti!

In tako je minil Volkstag. Potem se je pogovarjalo nekaj nemčurjev med seboj — a čuda, bili so s tem Volkstagom jako nezadovoljni. Saj se ni govorilo o miru, katerega si vsi želimo, samo nemški in nemčurški kričaji ne. Gre jim še dobro. Če jim parjedi la manjka, pa gredo v St. Peter in se tam najedo — krapov.

Pošten Nemec naj rekel tako-le: „Pri tej družbi ni za zdržati, zato sem ra'e šel.“

In mi pravimo: „Le zborujte, kolikor nočete, tudi lahko vsak teden, nam ne škodujete prav ničesar, ampak vi nam pomagajte, da bomo prišli do Jugoslavije. Hvala vam!“

Formin in „Formin.“

Pred mariborsko poroto se je dne 8. junija t. l. odigral zadnji akt tragedije, ki ji je za kulise, preznačilne kulise, bila — svetovna vojna z novim načinom življenja, ki ga je prinesla kot 12. dar sodobnemu človeštvu.

Svetovna vojna je dosedanje duševnost človeka, lahko bi rekli, vrgla iz tečajev. Ne da bi človek v teh štirih letih bil dobil novih duševnih svojstev in sil; novo lice marveč kaže njih dinamika, to je način, kako te sile stopajo v akcijo. Korošni namreč uveljavlja nov način ocenjevanja dosedanjih vrednot, slep za take reči, ta mora priznati, da se vedno bolj gmotnih in duhovnih — in to vsled vojne. Novo ocenjevanje stvari nosi od dne do dne bolj izrazito tole signaturo na čelu, da zanimanje za kraljestvo duha peša, hira in umira in da kričavo stopa na dan tista plat človekove bitnosti, ki je zasidrana v zgolj telesnih plasteh. Trozvezdje dobro-le, ofresnično je vojni bog vse po svojem bistvu sunil na mrtvi tir. Danes triumfira prekanjenost, zvitost, premetenost, nad redkimi „čudaki“, ki jim hodi po glavi pravost, znanstvo, umetnost in podobne reči. Geslo se glasi: Jej, pij in boji dobre volje! To je vsakikratna logika življenjske modrosti v dolgi vojni, ki očituje na to stran neizprosno zakonitost; že stari modrijan Lukrecij jo je z besedo formuliral. Iz te gredice je vzklik tisti odurni tip človeškega bitja, ki mu pravimo vojni dobičkar, odtod tisto vedno mučnejše opevanje ženskega čuta za svojo čast, odtod potencirano pijančevanje in tatinstvo v na različneših, žalibože tudi mladiških vrstah, odtod vse večja mržnja do dela in pa rastoča naretnost med mestjanom in kmetom.

A še en, veselejši pojav v novem ocenjevanju stvari bi hotel omeniti: podvojeno ljubezen do zemlje, do zemlice-rediteljice vsega, kar je živega. Ne več „prokleta“, kakor je že bilo slišati v volj reteklih časih, ampak zopet „sveta si, zemlja, in blagor mu,

komur plodiš!“ In ta pomlajena ljubezen do zemljice matere nam je tudi v stanu odgovoriti na vprašanje, zakaj kmetijskega človeka izpreleti groza in zona ob besedi za pojem in stvar, ki ju je rodila vojna, ob besedi — rekvizicija.

Vse to skupaj moramo imeti pred očmi, če bi hoteli ne samo s „hladnim“ razumom, ki marsičesa ne more doumeti, ampak z živo dušo, kakor se izraža veliki spoznavalec človeške duše Dostojevski, razsoditi forminski „slučaj.“ Uradni rekvizitor s papirnatimi akti na eni, za svojo in svojih otrok prehrano trepetajoči kmetje na drugi strani, to je dvoje neločljivih strani na oni celoti, ki je danes daleč po svetu znana kot forminski konflikt, pri katerem je bil vodja rekvizicijske komisije, davčni uradnik v Ptuj, z imenom Wiederwohl, dne 5. jan. 1918 ubit.

Davčni asistent Wiederwohl, rodom Kranjec in bivši podčastnik, ki ga okrajno glavarstvo v Ptuj v svoji vlogi na okrožno sodišče slika kot zelo vnetega uradnika, je načeloval komisiji, ki je pregledala to, kar je druga komisija nekaj mesecev prej zapisala, in erarju v prid zasegla. Dokazano postopanje pred poroto je izpričalo, da je Wiederwohl od šestorice skrajno razburjenih oseb (2 mož in 4 žensk) dobil 3 smrtnih udarcev po glavi. V koliko je bila ta ljudska razburjenost utemeljena, to pokaži sledeča peščica dejstev!

Občinski svetovalec J. je pod prisego izpovedal, da je komisija že prvi popoldan, dne 3. januarja, spravila skupaj deset centov žita. Druge izpovedbe pa se tako-le glase: Pri hiši M., kjer prebiva komisija ni ničesar zapisala, je kontrolirajoči Wiederwohl dne 4. januarja dal zaseči 75 kg (okrajno glavarstvo pa je — po tragičnem dogodku — dne 11. januarja odločilo, da ta hiša ni primorana prav ničesar oddati). Pri drugi hiši so dobili pšenično moko; čeprav je komisija imela seboj kar dve tehtnici, pa Wiederwohl te moke ni dal iztehtati, ampak je kar na roko odmeril, koliko te moke se mora oddati. Zopet drugje so našli posodo s kokoljem, ki je odpadel pri čiščenju žita; Wiederwohl je ves ta kokolj proglasil za — zaje (Hintergetreide) in tudi tako postavil v račun. Na obupno vprašanje, kaj bodo sejali, ako jim komisija toliko pobere, se je Wiederwohl odrezal: „Pa sejajte žoder!“ Materi, ki je stokala, da na ta način ne more prehraniti otrok, je svetoval: „Pa pokolji deco!“ A glede kmetijskih žolodcev je bil mnenja: „Paver naj pleve žre!“

Optožencem se je očitalo, da so se po dogovoru uprli Wiederwohlu pri njegovem uradovanju ter ga ob tej priliki ubili. Zdi se mi verjetneje, da se je ta žalostni dogodek, kakor so to povdarjali vsi trije gg. zagovorniki, odigral z bliskovo naglico, ki ne pozna hladnega povdarjanja. In misel na neke vrste zaroto je pač čisto neumestna tam, kjer človeško hotenje vodi — tudi to je podčrtaval zagovor — sugestija mase, ki narodna prislovica tako nazorno o njej trdi, da: kjer ena gos pije, tam vse druge pijo.

Tako izgleda slika o teh žrtvah razmer: o ubitem Wiederwohlu in o njegovih ubijalcih — in ne tako, kakor jo je nekdo na fotografiral.

Slovenke!

Boj za našo narodno samostojnost, za našo troedino Jugoslavijo pod žezlom habsburško-lorenške dinastije je jasno dokazal, da so naše slovenske žene, naše slovenske matere, naša slovenska dekleta vedno in povsod pripravljeni stopiti v prve vrste bojevnikov za našo staro pravdo. Ko njihovi sinovi, očetje, bratje prelivajo svojo kri tam zunaj, se bore slovenske žene, da ohranijo svojo lastno grudo. Treba je pa, da se te množice naših slovenskih žen strnejo, organizirajo, združijo, da pojdejo vse za eno, ena za vse. V ta namen je pa treba skupne vezi — in ta naj bo časopis „Slovenska žena“, ki bo začel izhajati v najkrajšem času. List bo organiziral, združeval. Prinašal bo pa tudi zabavno in poučno čtivo izpod peres naših najboljših pisateljic in pisateljev. Že prva številka objavi članke naših prvoboriteljev gđ. Cilke Krekove, načelnika Jugoslovanskega kluba poslanca dr. A. Korošca, voditelja tržaških Slovencev poslanca dr. O. Rybara, poslanca J. Gostinčarja in povesti naših najboljših pisateljic in pisateljev. Pozivljemo vse slovensko ženstvo, naj se oklene tega našega glasila, naj ga naroča ter razširja od vasi do vasi, od hiše do hiše. Naj ne bo slovenske hiše, ki bi ne imela naročene „Slovenske žene.“ „Slovenska žena“ bo izhajala enkrat mesečno in bo veljala za celo leto 14 K. Naročnino in rokopiše rošilajte na uredništvo, oziroma uredništvo „Slov. žene“, Ljubljana 7. — V Ljubljani, dne 30. maja 1. 1918. — Konzorcij.

Slovinci, Hrvati in Srbi!

Približuje se 5. julij, naš narodni praznik. Odbor slovenskih, hrvaških in srbskih žen za sirote, kot akcijski odbor Sred. Zem. Odbora u Zagrebu pošilja zajedno z Družbo sv. Cirila in Metoda ter akademsko omladino narodu ta poziv, da se letošnji praznik narodni praznik v vseh naših pokrajinah z nabiranjem v korist gladne dece.

Slovinci, Hrvati in Srbi!

Nebrojna velika bremena tlačijo danes naš narod. Izgublja se narodna kri in imetek. V grenki sedanjosti gledamo na lastne oči, da preti glad uničiti deca, temelj naše bodočnosti.

Zahtev dobe, v kateri živimo, zahtev bodočnosti naše je, da učinimo vse za ohranjanje našega plemena, za spas svoje krvi. Ali naj bo tujece proti nam pravičen, če to sami nismo? Ali se nas naj on usmili, če nimamo sami tega čuta napram sebi?

Ali naj gledamo prekrižanih rok, kako nam umirajo cele pokrajine, kako na usehljih grudih matere izdahne nedolžno dete?

Odgovornost za vsako našo dete, ki umre od glada ali njegovih posledic, naj pade na dušo onim, ki so zakrivali ta pomor, pa tudi onega, ki bi si lahko odtrgal od svojih ust, pa tega neče storiti.

Na dan 5. julija dokažimo, da je v našem srcu dovolj mesta za vso našo široko domovino in za vse njeno trpljenje! Ujedinimo se ta dan v ljubavi in požrtvovalnosti!

Slovinci, Hrvati in Srbi! Vaša je narodna dolžnost, da položite na narodni praznik svoj dar za spas naše dece. Deca vas prosi za to. Ne ukrenite glav, ko upirajo sirote u vas svoje oči, polne solz in prošnje!

Narodni praznik 5. julija naj pokaže, koliko držimo sami do svoje bodočnosti!

Vsak Slovenec, Hrvat in Srb, vsaka naša žena mora ta dan položiti svoj dar za boljšo bodočnost našega plemena in naše domovine

Za Družbo sv. Cirila in Metoda:

Vekoslav Spinčič.

Viktor Car-Ewin.

Za Odbor slovenskih, hrvaških in srbskih žen:

Zlata Kovačevićeva.

Jelena Čukova.

Pipa Arko-Tavčarjeva.

Za akademsko omladino:

Stjepan Vukovac.

Mirko Došen.

Trije nemški vojni cilji.

Iz Londona se dne 19. julija uradno poroča:

Angleški spodnji zbornici je predložil Bonar Law zakonsko predlogo, da dovoli vladi kredit v znesku 500 milijonov funtov sterlingov (1 funt sterling = 20% mark). Podal je pregled o splošnem položaju. Zadnja faza v tej veliki borbi je avstrijska ofenziva v Italiji. Naši sovražniki (Nemčija in Avstrija) imajo prav, če mislijo, da je vsak velik uspeh na tej fronti dalekosežen, da imel bi še celo odločilne izide za celo vojno fronto v Franciji. Sovražnik ni v treh dneh ofenzive na italijanski fronti dosegel uspehov, katere je hotel doseči že prvega dne. Vrhovno poveljstvo nima nobenega strahu glede izida borbe na italijanski fronti, toda bilo bi še prezgodaj, če bi se trdilo, da je konec nevarnosti.

Napad Nemcev je bil pripravljen, da je vzbudil zelo veliko skrb. Nemci so imeli tri velike strateške cilje. Prvi je bil Pariz, drugi pristanišča ob kanalu in tretji ne samo poraz armade zaveznikov, marveč pretrganje zvez med angleškimi in francoskimi armadami. Nemci niso dosegli dozida nobenega teh treh strateških ciljev. Po pravici smemo smatrati tudi to kot zmago naših čet. Brezdvomno je bil del nemškega načrta izčrpati rezerve zaveznikov, še predno bi jih mogla Amerika ojačiti. Ameriške čete so pa že prišle. Obstojta še vedno nevarnost nemških podmorskih čolnov, toda ni nobene nevarnosti, da bi prisilili glad Anglijo k udaji. Število ameriških čet, ki bodo prišle v tem mesecu in nadalje v vsakem nadaljnjem mesecu, je tako veliko, da bi pred enim ali dvema mesecema bili smatrali kaj takega kot popolnoma nemogoče. To je odločilno dejstvo cele vojne. Trenotno je nastal odmor, toda kmalu bo prišel nov udarec. Odločitev v tej borbi bo padla v bližnjih mesecih. Ako Nemci v tem času ne dosežejo nobenega teh treh vojnih ciljev, izgubijo vojno. Od bližnjih par tednov je odvisna bodočnost naše države in celega sveta.

Boljševiki v Sibiriji od Čehov strmoglavljeni.

„Vossische Zeitung“ piše:

Protirevolucionarji in Čehi so v zapadni Sibiriji strmoglavili vlado boljševikov. Pretrgana je brzozajna zveza s Sibirijo. Brzozav se nahaja v oblasti Čehov, ki so zavzeli mesto Omsk. Hudi boji se bijejo pri Omsku, Jekaterinovu in Uli. Dve sibirski prednji straži sta javili svetovalstvu ljudskih komisarjev v Moskvi sledeče: V Sibiriji so boljševiki strmoglavljeni. Vlada je nastopila začasna ruska vlast. Ta vlada bo sklicala konstituantno, ki bo sklepala o političnem ustroju Sibirije ter o tem, kako se naj razjasni razmerje Sibirije napram Rusiji. Nova sibiriska vlada je pripravljena, da oskrbuje Rusijo s kruhom, toda samo pod pogojem, ako ne bo svetovalstvo ljudskih komisarjev storilo nobenih vojaških odredb proti Sibiriji. — Zoper to brzozajko se je obrnil Lenin v svojem „oklicu na vse.“ V tem oklicu nanašanja, da se svetovalstvo ljudskih komisarjev ne bo udeležilo pogajanj s temi protirevolucionarji ter da že korakajo čete proti Sibiriji. V tem oklicu se Lenin zelo huduje nad Francozi in zagotavlja, da se ruskim, češkim in francoskim imperijalistom ne bo posrečilo premagati z gladom rusko revolucijo. Lenin priznava, da so protirevolucionarji zasedli mesti Samaro in Novonikolaev. Po njegovem mnenju podpirajo Čehi angleški in francoski kapitalisti. Lenin je odredil mobilizacijo peterih zadnjih letnikov v obmejnih okrajih ob Volgi in Uralu, v Moskvi pa mobilizacijo artilerije in inženirskih čet istih letnikov. Končno je še Lenin zagotavljal, da se protirevoluciji ne bo posrečilo strmoglaviti s pomočjo Čehov svetovalstvo ljudskih komisarjev.

Deželni prometni zavod za živino

Odkritja „Slov. Gospodarija“ glede novega zavoda so bila precej neljuba merodajnim krogom v Gradcu, kar je pa nam vseeno. Mi smo na stališču, da se nikdar ne oziramo in se tudi ne bomo ozirali na prizadete osebe, če branimo koristi kmetijskega stanu. Sedaj izvemo iz zanesljivega vira, da so zadnji vodje posredovalnice od več strani na odločni odpor. Zadnji teden se je obravnavalo o preustrojitvi graške vnovčevalnice v navzočnosti novega vodje dr. Puhnerja v centralnem odboru Kmetijske družbe in pod njegovim vodstvom v deželni komisiji. V obeh sejah je deželni odbornik dr. Verstovšek ostro bical postopanje štajerske cesarske namestnije glede dobička, katerega ima vnovčevalnica. Dobiček je iz premčenja živinorejcev in se mora tudi za živinorejo uporabiti. To so odločne zahteve kmetijskih zastopnikov. V deželni komisiji sta posebno dr. Verstovšek in socialni demokrat Muhič kritikovali nedostatke in od vseh strani se je povdarjalo, da je štajerska ces. namestnija preustrojila zavod samoočlastno, ne da bi o tem odločevala deželna komisija. Ta je tudi izvolila revizijski odsek treh članov (graški podžupan dr. Gargitter, poslanec Muhič in dr. Verstovšek), ki ima nalogo, da opazuje in nadzoruje poslovanje novega zavoda.

Bilanca se še sedaj ni predložila nobena. Svoječasno bomo poročali tudi o njej. Toda znano nam je, da je novi ustroj le zopet povečal upravne stroške zavoda.

Med prejšnjim zavodom in podjetjem, katero je zasnoval zares z veliko spretnostjo in z občeudovanja vrednim trudom nadzornik Schneider, ki je kot strokovnjak pazil na interese kmetijskega ljudstva kolikor je le bilo mogoče, in novim zavodom je razlika ta, da je vodstvo novega zavoda prevzel politični uradnik in jurist in da so morali v ozadje stopiti strokovnjaki. Že to dejstvo zadostuje, da moramo imeti še večje nezaupanje do poslovanja in uradovanja novega zavoda. Bojimo se, da bodo upravni juristi le poslabšali stanje zavoda, ki je dobil že precej dobro podlago. Kakor je že navadno pri političnih oblastih, da mora biti povsod v uradih nešteto osebja, ki stane uprav velikanske svote, se je tudi v tem smislu urenilo v novem zavodu. Nastavili so še poleg prejšnjih dveh vodij, ki vlečeta vsak do približno 2000 K na mesec, še komercialnega vodjo s plačo 1500—2000 K na mesec. Poleg tega je cesarska namestnija nastavila deželnega poslanca Opitza z mesečno plačo približno 2000 K. Torej vlečejo štirje vodje plače približno 8000 K na mesec, letno bodo znašali stroški za te uradnike z dijatami vred gotovo do 100.000 K. Pomisliti moramo, da se tudi število osebja primerno zvišuje, ker poznamo staro pesem: kolikor več je vodij, toliko več mora biti uslužbenec. Dosedaj je torej to delo izvrševal eden mož in je tudi slo, kako bo vnaprej, še ne moremo presoditi, toda navadno zagazijo taki uradi v diletanizem, ki požre ogromne stroške. Ti stroški gredo na račun živinorejcev. Velike svote se torej bodo zopet neplodovito odvzele — ljudskemu premoženju in zaradi tega smo upravičeni odločno ugovarjati zoper preustrojitev, katero je izvršila štajerska cesarska namestnija. To početje je neodpustljivo in je mogoče le v časih, v katerih zdaj živimo in v katerih se ne veda popolnoma nič na težnje in na dobrobit ljudstva, zlasti kmetijskega stanu ne.

Italijansko bojišče.

Bitka ob Piavi se bliža vrhuncu. Ker so naše čete zavzele skoro celo Montello ozemlje ter prekopale kanal Fossetta, je Italijanom ostalo malo upanja, da bi mogli trajno, ali saj delj časa držati to ob Piavi, kajti našim četam se je posrečilo prekorčiti reko Piavo v dolgosti 5 kilometrov, in cer med Fulci in Nervesa ter se pri Fosalti ob nesnem bregu Piave tako močno utrditi, da se bi Italijanom le prav težko posrečilo zadrževati nadaljno prodiranje proti zahodu v smeri proti Trevizu, ki se že nahaja v območju naših topov, ter v smeri proti jugozahodu ob železniški progi Noventa — Mestre — Benetke. Ako se posreči popolnoma premagati sovražni odpor na ozemlju gorovja Montello ter prodreti v južni smeri v nino reke Piave v smeri proti Trevizu, je umik Italijanov ob Piavi neizogiben. Italijan zastavlja se svoje sile, da ustavi prodiranje Avstrijcev ob Piavi.

Politične vesti.

Parlamentarni položaj še vedno nejasen. Do večera, dne 20. t. m. zvečer se še politično ozračje na Dunaju ni prav nič zjasnilo. Domnevani državnik, ki bi naj sestavil koalicijsko ministrstvo, je vendar le grof Beck. »Slov. Narodu« poročajo iz Dunaja, da so vesti, kakor da bi se vršil pogajanja z Jugoslovani, neresnične. Grof Beck je že jani moral spoznati, da Jugoslovani z njim ne marajo nobenih stikov. V vojni se je opetovano pokazal strupenega sovražnika našega naroda. Včeraj, dne 20. junija je predsedstvo Ukrajinskega kluba pri vitezu Seidlerju protestiralo proti poskusu ministra Twardovskega, urediti državnopravne razmere na vzhodu v poljskem smislu. Ukrajinci odločno ugovarjajo proti nameri mirovno pogodbo z Ukrajino korigirati v poljskem smislu. Danes zboruje plenum Poljskega kluba, da ratificira krakovske resolucije Stari poljski politiki bi radi, da Poljski kljub krakovske sklepe omili ter omogoči obnove priateljskih odnosov napram Nemcem. A iz te moke ne bo kruha, ker je narodna struja v Poljskem klubu vedno močnejša. Od današnje seje Poljskega kluba bo odvisna nadaljna parlamentarna situacija.

Mir! Proč z absolutizmom! Na Dunaju je zboroval v torek, dne 18. junija, delavski svet socialne demokracije. Med drugim zahteva delavski svet tole: Avstrijska vlada se naj ne kaže samo pripravljene, vsak čas vstopiti v pogajanja o splošnem miru brez aneksij in kontribucij in o ustanovitvi zveze vseh narodov, temveč naj tudi izjavi svojo pripravljenost, da sama čimprej povabi vlade sovražnih dežel na mirovna pogajanja na tej podlagi. Delavski svet nadalje protestira proti načrtu, potisniti parlament na stran in zopet uvesti absolutizem § 14. Delavski svet zahteva takojšnje sklicanje parlamenta. — K tem sklepom piše „Arbeiter-Zeitung“: „Ne smemo se dati premotiti. Četudi bi se skušalo z izpolnitvijo najnujnejših gospodarskih potreb za trenotek temiriti razburjeno razpoloženje, stalno pomirjenje pa se na ta način ne da doseči. Stalno pomirjenje je nemogoče, dokler traja vojska s svojimi grozotami, žrtvami in s svojo silo! Stalno pomirjenje je tem manj mogoče tedaj, če se lahkomišljeno igra z ljudskimi pravicami in se postavlja ljudstvo zopet v nevarnost absolutistične reakcije, katero je ljudstvo v nesrečni Stürgkhovi dobi tako korenito spoznalo. Če hoče vlada ščititi državo pred najtežjimi nevarnostmi, ki morajo vedno zopet znova in neizogibno pretresati celo telo naše družbe, dokler traja vojska, tedaj mora predvsem vse sile uporabiti, da se napravi vojski, ki nosi zadnje krivdo vsem težavam in vsem nevarnostim, vendar enkrat konec. Konečno bo pa tudi morala spoznati, da mora biti doba absolutizma za vedno za nami, da se ne bo nikdar več moglo odločevati brez ljudstva o ljudstvu.“

Nemčija, pomagaj! Dunajska „Arbeiter-Zeit.“ piše o priliki znižanja kruha in moke na polovično mero? „Pred nekaterimi tedni sta Nemčija in Avstro-Ogrska sklenili pogodbo, katere bi naj nas obvarovala pred silo, v katero smo sedaj zabredli. Avstro-Ogrska se je odpovedala vsakemu samostojnemu spravljavanju živil iz Ukrajine in Besarabije; prepustila je celo dobavo žita Nemčiji. Zato pa se je Nemčija zavezala, da bo krila našo potrebo žita do srede avgusta. Nemčija nam je zanjamčila pokritje naše žitne

potrebe; zavezala se je, da nam bo dala žita iz svojih lastnih zalog, če se v Ukrajini, v Besarabiji in Rumuniji ne bi dovolj dobilo. Ta slučaj je sedaj tukaj po poročilu prehranjevalnega urada nam dolguje sedaj Nemčija 2000 vagonov moke. To je vir trenutne poostitve našega pomanjkanja. Če zahtevamo od Nemčije pomoči, zahtevamo predvsem to, kar nam gre po pogodbi. Ko pa je dunajski župan dr. Weißkirchner brzojavno prosil Ludendorffa odpomoči, mu je isti brzojavno odgovoril, da nima takih rezerv in torej ne more pomagati.

Trg Vuzenica za deklaracijo. Občinski zastopniki občine Vuzenica je dne 16. junija sklenil, da se v polnem obsegu pridružuje jugoslovanski deklaraciji z dne 30. maja 1917, zadevajoči združenje vseh jugoslovancev pod žezlom slavne habsburške vladarske hiše, izreka poslancem za njih neumorni trud najtoplejšo zahvalo ter prosi, da vstrajajo pri upravičenih zahtevah. — Slava zavednim Vuzeničanom!

Krajni šolski svet v Pamečah pri Slov. gradu se je soglasno izrekel za jugoslovansko deklaracijo z dne 30. maja 1917, se zahvali vsem jugoslovanskim poslancem za njih možat nastop ter že težko pričakuje, da bi njih trud naš ubog teptan narod kmalu privedel do zaželenega svetega cilja — do samostojnosti. — Sledijo podpisi načelnika in odbornikov.

Koroški Slovenci za deklaracijo. Moške in mladeniči, žene in dekleta iz občine Medborovnice z navdušenjem pozdravljajo deklaracijo Jugoslovanskega kluba (178 podpisov). Slovenci in Slovenke iz Libuče se navdušeno pridružijo deklaraciji Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja 1917 (še 95 naknadnih podpisov). Iz Doba naknadno doposlanih 8 podpisov; razmeroma zelo lepo število podpisov je došlo iz Radiš in Tinj, iz župnije Zilska Bistrica 152 podpisov, iz Gorij ob Zili 73 podpisov. V župniji Štebenj pri Bekštanju je podpisalo 356 žen in deklet.

Celovski dimnikarji proti Jugoslaviji. Tudi dimnikarji so dne 26. majnika v dvorani trgovske in obrtne zbornice v Celovcu protestirali proti Jugoslaviji. Prepričani smo, da bi v Jugoslaviji ravno tako radi pometali naše dimnike, kakor sedaj.

Celovski kapitelj proti slovenskemu duhovniku. Celovski stolni kapitelj je č. g. Francu Smodej, uredniku »Mira«, odpovedal službo stolnega vikarja. Skorogotovo ga bo tudi magistrat v kratkem izgnal iz Celovca. — Tako se poroča »Slovenec«. Postopanje celovškega stolnega kapitlja proti vzornemu slovenskemu duhovniku Smodeju zasluži tudi s cerkvenega stališča ostro obsodbo. Kapitelj se je popolnoma udal zahtevi vsenemcev, protestantov in verskih odpadnikov. G. Smodej ni dal kapitelju nobenega povoda za kako nezadovoljnost. Svojo službo je izvrševal vzorno. Edino napako ima g. Smodej, da je slovenske matere sin, da je urednik edinega slovenskega lista na Koroškem ter da čuti s slovenskim ljudstvom in se zavzema za svobodo svojega naroda. Celovski kapitelj s škofom — tujcem Hefterjem vred se moti ako misli, da bo s tem, če je izdal in izgnal g. Smodeja, uničil koroško Slovenstvo. Ravno nasprotno! Slovensko ljudstvo se še bo bolj strnilo v mogočno falango proti gospodom in celovškemu kapitelju in proti Hefterju. Prišla bo naša svoboda in tedaj bomo govorili mi!

Celovške Südmarkine podružnice imajo prihodnjo soboto zvečer svoj občni zbor, potem pa bo deževale, ali kakor pravijo sami, preobraščali bodo solnce (Sonnwendfeier). Tam bo godba, petje in umetniški ogenj, kot glavna vaba pa se žejnim Celovčanom ponuja pivo z mrzlim prigrizkom, kruh pa si morajo prinesli sami seboj. Ni šmenta, da bodo s temi užitki v teh časih privabili dosti ljudi! Nauk iz vse dogodbe pa je, da smejo Nemci in nemškutarji po dnevi kakor po noči zborovati in vse mogoče uprizarjati, dočim se jugoslovanci dosledno prepovedujejo vsako zborovanje.

Nesramnost brez primere! Celovške »F. Stimmen« z dne 16. junija, št. 135, prinašajo v posebni dvestranski prilogi natančnejše poročilo o nemškem Volkstagu v Velikovu. V poročilu samem pravijo le samo, da je mariborski Francelj Girstmayr poročal v daljšem govoru o »svojih utisih (!) ob sprejemu Štajercev pri cesarju«, ob koncu priloge pa dodajajo še sledeči v Celovcu cenzurirani privesek: »Iz govora štajerskega poslanca (!? od kedaj in kje?) Girstmayr-ja—Maribor naj se omeni se njegov pogovor s cesarjem ob sprejemu štajerskega odposlanca: F. Girstmayr: »Velikanstvo! Vzrok, radi katerega vse to doživimo, je amnestija!« Nato je potegnil F. Girstmayr podobo Koroščevo iz žepa ter rekel: »Velikanstvo, dovolite, da s to podobo (an der Hand dieses Bildes) vaše Velikanstvo seznanim z veleizdajalcem Velikanstvom, pomislite, kaj je ta mož proti svojim nahujskanim kmetom dejal na nekem zborovanju: Duhovni gospod se je namreč hvalil, gotovo po krivem, da hodi pri Vaši gospe soprog! nepriglasen ven in noter, kolikorkrat se mu poljubi.« — Ko je prišel gospe na poslanca Verstovška, je opomnil naš cesar:

»Teza ne poznam.« Girstmayr je odvrnil: »Potem tudi ni cesar ne izgubil! Ljubi gospod in cesar, tako ne gre naprej!« — Tako slove v dobrednem provodu cenzurirano poročilo celovškega lista o Girstmayrjevem nastopu pred cesarjem v kamoru ga je postal dr. Seidler. Ali naj kaj pripomnimo? Reči bi mogli kvečjemu z Nemci: Pftui Teufel! In ljudi tako surevih in podlih besed je Seidler peljal pred cesarja. Občudujemo velikansko potrpežljivost presvetlega cesarja.

Nemški nasvet. Med mladino se širijo letaki, v katerih se pozivajo nemški otroci, naj bodo vedno zvesti in resničoljubni in naj nikdar nobena laž ne onečasti njihovih ust. Ta nasvet je primeren in zelo potreben. Saj se ni nikjer toliko lagalo in se ne laže kakor tamkaj, kjer se dela javno mnenje za nemške nacionalce in njihove otroke, na nemških Volkstagh in v nemškonalnem časopisju. Zato pa je nad vse priporočljivo, da bi se slični letaki razširili in razmnožili tudi med odraslimi nemškimi nacionalci, vsenemci in nemškutarji. Morda se bi kak nemškonalni lažnjivec spreobrnul, če nima preveč — kosmate vesti.

Se nekaj o nemških zastopnikih dne 25. maja na Dunaju. V listih se je objavilo imena »reprezentantov« štajerskih, kranjskih, kočevskih, koroških in primorskih Nemcev, ki so pri cesarju okrtali jugoslovansko gibanje. Vsa čast, da so se razni »niggi, tschitschi, scheggi« pokorajžili enkrat na Dunaj, a mi odločno ugovarjamo, da se imenujejo taki ljudje, ki jih je vedno sram slovenskega imena, zastopnike Slovencev, ker bomo sebe že sami in brez nemških frakov zastopali. Še odločneje se zavarujemo proti denuncijacijskim izrazom in najodločneje protestiramo proti temu, da si drznejo osebe, ki so pokopane že med staro šaro, nastopiti v imenu občin, da celo okrajnih zastopov. Koliko je bilo takih, bo vsak poznavalec naših razmer sam vedel. Tako najdemo »im Bunde seiner Lieben« med 57 zastopniki notarja Mravljaka v Laškem trgu, ki si je drznil zastopati Laški trg in laški okrajni odbor. V Laškem trgu smo imeli leta 1914 občinske volitve, pri katerih smo Slovenci zmagali in pri katerih je med drugim stebrom sčral iz odbora tudi Mravljak. Volitve so bile od nemške strani protestirane in cela stvar stoji v status quo, kakor sploh vsaka volitev med vojno. Volitve v okrajni odbor smo pa imeli leta 1909 in tudi tam bi bil Mravljak sčral, ko bi se bile volitve vršile kajenke. Da se v času absolutističnega stanja drzne tak zastopnik v imenu velikih in slovenskih korporacij javno pokazati, si naj politični zastopniki zapomnijo in naj ob primernem času to povejo širni javnosti.

Mahnert zopet straši. Dolgo je mislil pastor Mahnert, a sedaj se je zopet pojavil na političnem pozorišču. Danes, dne 21. junija je napovedan kot slavnostni govornik pri »Sonnwendfeuer« v Spodnjem Radvanju pri Mariboru.

Volkstag bo v nedeljo, dne 23. junija, v Volšbergu v Labudski dolini. Govorijo dr. Angerer, urednik J. Lackner od »Stime« in V. Gattermayer z Dunaja. Prej je bil naznanjen za govornika profesor Meyer s Tirolskega. Labudsko dolino štejejo za krščansko-socialno, kljub temu niso dali mesta njihovega govorniku! Sicer bodo pa premešali zopet že tolikokrat pogreto kašo.

Istra za popolno zedinjenje Jugoslovancev. Odbor »Političnega društva za Hrvate i Slovence u Istri«, na sjednici, držanoj dne 14. junija 1918 prosvetljuje u ime hrvatskog i slovenskog naroda Istre, proti svakom eventualnom, tobožnjem konačnom riješanju našeg narodnog i državnog pitanja, polag kojega bi se samo pojedini krajevi naše domovine imali združiti i to u podpuno slobodnu državu, dočim dijelovi našeg naroda imali ostati u dosadašnjoj podrejenosti drugom narvdu. Izjavlja, da politička, narodna i gospodarstvena budućnost Istre zahtijeva bezuvjetno združenje svih Slovenaca, Hrvata i Srba u jedno samostalno, od svakog gospodstva drugih naroda slobodno državno tijelo, osnovano na demokratskoj podlozi.

Bolgarsko ministrstvo — odstopilo. Bolgarsko Kralj Ferdinand je sprejel odstop ter naročil ministrskemu predsedniku Radoslavovu, da vodi posle ministrstva tako dolgo, dokler ne bo sestavljeno novo ministrstvo.

Novi poveljnik ententinih balkanskih armad. General Franchet d'Esperey je bil na mesto generala Guillamata imenovan za vrhovnega poveljnika četvero sporazumne armade pred Solunom.

Tedenske novice.

Duh. vest. VR. g. Valentin Mikuš, župnik v St. Juriju ob južni žel., je imenovan za kn.-šk. duh. svetovalec.

Castni občan. Občinski odbor občine Sardinje pri Veliki Nedelji je v svoji izredni seji dne 23. ma-

ja t. l. izvolil mnogozaslužnega, v splošni dušni in telesni blagor neumorno delujočega milostljivega g. Franciška Moravec, kanonika in stolnega župnika v Mariboru, svojim častnim občanom. Čestitamo!

Iz celovške škofije. Č. g. Ludovik Viternik, provizor v Apačah, je prezentiran na župnijo Jaborje. — Č. g. Ferdinand Huber, administrator v Šmohorju, je imenovan za provizorja v Sattendorfu. — Razpisana je župnija Trebnje do 25. julija.

25letnica ravnatelja Robiča. Iz Ljutomer se nam poroča: Pretekli mesec je minilo 25 let, odkar je prišel šolski ravnatelj g. J. Robič na našo Franc. Jožefovo šolo kot šolski vodja. Dolžnost nam je, da se spomnimo tega redkega jubileja, kajti g. slavljenec ima za našo šolo mnogo zaslug. Koliko truda in skrbi je imel z opremo in uravnavo novega šolskega poslopja. Njegovo delo je tudi ustanovitev Podpornege društva za ubožno mladino, po kojem dobe otroci učne pripomočke in drugo. Njegovo vzorno in krepko vodstvo ter delovanje na šolskem polju priča mnogo priznanih pisem in zlati zaslužni križec. Mnogo truda ima posebno še sedaj z razdelitvijo raznih živilih kart. Hvala Bogu, da se mu zopet krepijo fizične moči, ki mu jih je zrahljala bolezen v zim. Želimo, da ohrani Vekovečni našega dičnega g. jubilara še mnogo let v prid naši šoli in slovenski šolski mladini!

Vrl naš somišljenik smrtno ponesrečil. Od Sv. Križa pri Ljutomeru nam poročajo: Dne 24. maja se je smrtno ponesrečil velespoštovani in blagi posestnik in župan Franc Muršič iz Šalinec. Vozil je nekaj slame v Ljutomer, nazaj grede pa se je njegov konj v bližini Ljutomerskega kolodvora tako ustrašil nekega psa, da je skočil v precej globok obcestni jarek z vozom vred. Pri padcu je nesrečni mož prišel tako usodno pod konja, da ga je ta ves splašen udarjal s kopiti po glavi, ga usmrtil in še mrtvega, ker je imel vajeti trdno ovite okoli rok, vlekel nekaj časa naprej, dokler se niso vajeti pretrgale. Ljudje, ki so prihiteli od vseh strani, so mrtliča spravili začasno v bližnjo Jandlnovo hišo, besnega konja pa ujeti v Noršincih. Pretresljivo je bilo gledati, ko so domači, vsi presunjeni od nenadne in bridke izgube blagega očeta glasno ihteli bežali na kraj nesreče. Saj so ga ljubili, kakor se le more ljubiti najboljši zemeljski oče. Ljubili pa so tega moža tudi vsi drugi, ki so ga poznali, ker je bil vzoren v vsakem oziru, pravičen in pošten značaj, vesten v izpolnjevanju krščanskih in družabnih dolžnosti, dober župan, postrežljiv sosed, usmiljen do revežev. Zato je ob njegovi smrti krvavelo mnogotero srce, spremila ga je večnemu počitku velikanska množica ljudi. Vleč. župnik Josip Weigl je ob odprtem grobu spregovoril ganljive in tolažilne besede, križevski pevski zbor je pa zapel v srce segajočo žalostinko. Naj blagi rajnik uživa pri Bogu plačilo za svoja dobra dela, isti Oče vse tolažbe naj tudi tolaži potrte domače ob nenadomestljivi izgubi.

Zlata poroka na Goliču pri Konjicah. Na vhodni strani Konjic, tik velike ceste, leži v sredini med zelenimi travniki, sačonosniki in topolovim drevoredom graščina Golič, ki jo je po dr. Stegenšekovi kroniki l. 1542 pozidal Adam Lindeški. Kako dolgo so imeli Lindeški ta grad, ni znano. L. 1731 ga je imel Jakob Coreti, potem Fröhlich, prof. Gaisruck in Gunde rodom iz Ruskega, od kojega ga je pred kakimi 36 leti kupil Benedikt Hertl, rodom Čeh iz Kromeriza na Moravskem. Temu gospodu je leta 1888 njegova soproga Klavdina za legarjem nevarno zbolela in ko sta njo nekega večera dva zdravnik obiskala, sta rekla, da bo bolnica drugi dan umrla in ji ne moreta več pomagati. Gospa se je priporočila sv. Ani in obljubila, da, ako ji ona izprosi od Boga zdravje, hoče ji v čast zunaaj građa pozidati kapelo. Prošnja bolnice je bila uslišana in še tisto leto je tedanjí g. konjiški nadžupnik Fr. Mikuš posvetil novo kapelo v pričo vseh sosedov. Posebno imenitnost je pa ta kapela dosegla dne 10. t. m., ker se je v njej z dovoljenjem knezoškofijstva v pričo domačega g. nadbiakona obhajala dvojna poroka in sicer sta graščaka Benedikt in Klavdina Hertl po 50 letih srečnega zakona ponovila prvo obljubo v zlati poroki, in za njima je bila poročena njuna vnukinja Mari, doktorica vsega zdravilstva, ki je lani na češkem vseučilišču v Pragi napravila vse skušnje, z vojaškim zdravnikom g. dr. Josipom Hrušak. Kot pričistarešine sta bila vleč. g. monsignor Jurij Bezenšek iz Čadrama in g. praporščak-medicine Ivo Rudolf. — Svatje smo obema paroma želeli obilo sreče za dolga leta, ona sta pa v znamenju bratske češke ljubezni darovala za slovensko šolo v Mariboru 100 K. Bili srečni!

Občni zbor velikovške podružnice Slov. Straže se je vršil dne 2. junija v telovadnici Narodne šole v St. Rupertu ob prav povoljni udeležbi. Da bi bilo na kakem nemškem shodu toliko ljudi, bi vsi nemški listi pisali, da je bila udeležba ogromna. Govorila pa sta navduševalno g. župnik Fr. Treiber o pomenu in delovanju Slovenske Straže, in g. kanonik A. Žel o pokojnem našem dr. Kreku s posebnim ozirom na koroške Slovence. Vlado je zastopal komisar g. baron I'Estoque. Volil se je nov odbor, za Slov. Stražo se je nabralo 200 K. — Druge podružnice, vzdramite se in posnemajte!

Kaj bo z našo mladino? Dandanašnji, ko se vse podira in ruši, ko se narodí kakor brezumni med seboj morijo in uničujejo, ko nam grozovito volna pobira najboljše mladeniče in moške, dandanašnji

nam je kruta vojna usoda pobila in še pobija, kar bomo pozneje najbolj občutili, in to je vzgoja mladine. Kakšna je dandanes mladina, ni treba vprašati. Vsak dan se slišijo večje pritožbe o pokvarjenosti mladine. In to je najhujši udarec za narodno omiko in blagostanje. Mladina je danes res tako podivjana, da je resno vprašanje, kaj bo iz tega? Šolski pouk je dandanes jako pomanjkljiv, mnogo učiteljev je v vojni službi in četudi niso, vendar niso danes ljudske šole polnoštevilno obiskane. Mnogo otrok mora doma pomagati pri napornem delu našim materam. Mnogi pa jih sploh ne morejo pošiljati v šolo, ker ni kruha in ne obleke. In vsled tega je postala mladež tako pokvarjena. Kaj pa je z našo iz šole stopivšo mladino? Razposajeno-podivjana je. Nedostojno govorjenje, pred katerim celo odrasli človek zardi, sliši se iz ust komaj iz šole stopivše mladine. Fantje, ki so vrgli komaj abecednik za peč, popivajo po raznih gostilnah. In še nekaj, kar nam je usodepolna vojna prinesla z juga, tisto črno kugo, to je laško bogokletstvo, ki se je pa žalibog že preveč udomačilo v naših krajih. Fant, ki še si hlač zapeti ne zna, pa izgovarja ostudne besede. Zatorej, dragi mladeniči in dekleta, bodimo trezni, značajni in svojemu narodu zvesti sinovi in hčere. Potem nas bo svet spoštoval. — F. K.

Matura na c. kr. realki v Mariboru se je vršila od 14—18. junija za gojence c. kr. višje vojaške realke v Mariboru ter 19. junija za 8. učenecv in dve učenki 7. razreda civilne realke. Na civilni realki žalibog ni maturiralo nič Slovencev, dasi so realke za sedanji čas velikega pomema. Med maturanti vojaške realke so pa znana slovenska imena Babnik, Klopčič (z odliko), Novak, Tominšek.

Matura na c. kr. gimnaziji v Mariboru je bila dne 20. junija. Poleg enega Nemca so maturirali Breznik, Peče, Helena Tominšek (z odliko).

Vpisovanje na ženskem učiteljskem šolskih sester v Mariboru. Na cesarja Franca Jožefa I. jubilejnim učiteljskim šolskih sester v Mariboru je vpisovanje za I. letnik šolskega leta 1918-19 v četrtek, dne 27. junija od 8. do 10. ure dopoldne. Sprejemni izpit se začne istega dne ob 10. uri dopoldne.

Himen. Dne 15. junija, ob 12. uri dopoldne, se je v stolni in farni cerkvi v Ptuj poročila gđ. Micika Kolarjeva, hčerka kr. ogr. majorja Fran. Kolarja, z g. inženirjem Josip. Zvolosky, c. kr. poročnikom, dodeljenim saperskemu bataljonu v Ptuj. V cerkvi, katera je bila v ta namen lepo okinčana, se je pelo novoporočencema jako lepo iz opere „Lohengrin.“ Ženin in nevesti, vrli Hrvatici, katera je v narodnih ptujskih krogih dobro poznana oseba, priarčno čestitamo!

Koncert v Mariboru. Dramatično društvo priredi v nedeljo, dne 23. t. m., ob pol 5. uri popoldne v gostilniških prostorih mariborskega Narodnega doma svoj prvi koncert, odkar je vojna. Spored je sledeč: 1. Volarič: Molitev, mešan zbor. 2. M. Bruch: Koncert g-mol, gosli in klavir. 3. Kimovec: Oblaček, moški četverospiev. 4. A. Dvoršak: Adagio iz A-mol koncerta, gosli in klavir. 5. O. jesenske duge noči! Narodna, mešan zbor. 6. I. Kocjan: Serenada, gosli in klavir. 7. Dr. A. Schwab: Dobro jutro, meš. zbor s klavirjem. V vestibulu bodo 1. sedeži po 3 K, v gostilniški sobi 2. sedeži po 2 K in stojšča po 1 K. Predprodaja se otvori v nedeljo ob pol 11. uri popoldne v Narodnem domu. Ker je zanimanje za koncert veliko, naj si preskrbi vsakdo pravočasno sedeže. — Odbor.

Ljudska knjižnica v Narodnem domu zopet posluje ob četrtkih od 6. do 7. ure. Kdor ima še knjige izposojene iz predvojnega časa, naj jih vrne nemudoma.

„Odbor slovensko hrvaških in srbskih žená za sirote“ se je ustanovil 14. t. m. v Zagrebu. Namen tega akcijskega odbora je, skrbeti za slovenske, hrvatske in slovenske otroke, ki prihajajo na prehrano na Hrvatsko.

Umrla je v Makolah Julika Lendovšek, sestra visokočast. g. župnika M. Lendovšek v Makolah. Pogreb, nedeljo popoldne ob 3. uri. Naše sožalje! Pokojnici svetila nebeska luč!

Dijaški kuhinji v Mariboru so darovali p. n.: Alojzij Froom, učitelj pri Sv. Lenartu v Slov. gorici, 10 K; Mihael Sevnik, posestnik v Zupevcu, 10 K; Posojilnica v Gornji Radgoni 50 K; dr. Florijan Kurovec, odvetnik, Slov. Bistrica (Kopriva contra Juha) 100 K; Neimenovani po g. dr. Škapinu 1 K; Hrašovec Henrik, župnik, Vuhred, 5 K; Žagar Nikolaj, c. kr. profesor, Maribor, 5 K; Anica Kren, St. Ilj v Slov. gor., v imenu Dekliške Zveze kot del čistega dobička I. jugoslovanske kavarne ob priliki godovnega slavlja cesarice Zite, 50 K; Alojzij Kosi, kaplan, Staritro pri Slovenjgradcu, 10 K; Posojilnica v Kojncih 25 K; Martin Lah, župnik, Marija Snežna p. Cmureku, 20 K; Melhijor Zorko, kaplan, Hajdina p. Ptuj, 48 K; Alojzij Zamuda in Andrej Klobasa, duhovniki v Črešnjevcu, 40 K; dr. Karel Verstovšek, državni poslanec in deželni odbornik, 20 K; Alojzij Cilensek, župnik, Poljčane, 20 K; dr. Anton Jerovšek, ravnatelj Cirilove tiskarne, 20 K; Martin Gorgranc, kaplan, Slov. Bistrica, 6 K; Miroslav Volčič,

župnik, Brezno, mesto mesto gospej dr. Kac, 20 K; dr. Anton Medved, c. kr. profesor, Maribor, 10 K; dr. M. Slavič, profesor bogoslovja, Maribor, 20 K; gđ. Cilika Mir v Sv. Juriju ob Ščavnici, nabrala na gostiji svoje sestre (po g. kaplanu Grifčiču) 50 K; dr. Urban Lemež, odvetnik, Slov. Bistrica (Kranje c. Sagadin) 10 K; dr. Franc Tiplič, zdravnik, St. Lenart v Slov. gor., 20 K; Ivan Rosina, župnik, Podčetrtek, darovali č. gg. duhovniki ob godovanju, K 114; župnijski urad Črešnjevce, nabralo na gostiji Gabero-Klime, 105 K; Leopoldina Stelcer, hotelirka, Maribor, 4 K; Ivan Fayai, c. kr. profesor, Maribor, 8 K; Friderik Dijak, tržan, Ljutomer, 10 K; Neimenovana po učiteljskem V. Romu 10 K; dr. Urban Lemež, odvetnik, Slov. Bistrica (Drobne contra Roter) 10 K; Jurkovič Martin, inf. prost, Ptuj, 20 K. Vsem darovalcem srčna hvala! — Prof. M. Pirc v Mariboru, Wildenrainerjeva ulica štev. 16, tač. blagajnik.

Na novi maši č. g. o. Mihaela Pribožič, frančiškana v Rajhenburgu, je nabral g. Gabrijel Platinšek potom licitacije (pečene piške) 205 K za slov. šolo v Mariboru. Čast vrlim Rajhenburžanom, ki se se odzvali vabilu nabiratelja z velikim veseljem in v razmeroma majhnem krožku z lepo svotico dejansko pokazali svojo narodno zavest. Posnemajte!

Historična slovnica slovenskega jezika. Potreba in važnost te slovnice se že dolgo čuti in povdarja v našem slovstvu. Tik pred vojno je bilo že vse napeljeno, da se izda taka slovnica s pomočjo učenega ministrstva. Vojna vihra je podrila načrte in tako bi se bilo bati, da z velikim trudom sestavljeno delo rajnega dr. Štreklja ostane neobjavljeno. Sedaj je stvar vzelo v roke „Zgodovinsko društvo“ pod pogojem seveda, da najde dovolj naročnikov in podpornikov. Umevno je, da društvo ne more in ne sme samo sebe denarno uničiti s to slovnico, z druge strani je pa vendar to eminentno kulturno delo in bi bilo dovolj žalostno, če bi Slovenci tega ne mogli spraviti na dan. Naši denarni in kulturni zavodi in premožni zasebniki naj pripomorejo k temu. „Zgodovinsko društvo“ se ne poganja morda za čast, prevzeti ulogo založnika, hoče le Slovence podati potrebno knjigo in sebe obvarovati poloma. Opozarja se tudi, naj se naročniki čimprej oglase, ker bo treba kmalu določiti število izvodov, kar na slepo se pri sedanjih draginji in pomanjkanju papirja ne morejo tiskati knjige. Naročniki, ki se prej oglašajo, dobe knjigo tudi znatno ceneje, čim knjiga izide, se bo knjigotržna cena zvišala. Končna cena se še sedaj ne more določiti, ker je to odvisno od števila naročnikov in od podpor. Poslati je vsaj 10 K. Da ne bo pomot, se naj naročila in denarni prispevki pošiljajo edino na: Zgodovinsko društvo v Mariboru, Koroška cesta 10.

„Jugoslovanski železničar.“ Ker so se glede izdajanja lista „Jugoslovanski železničar“ pojavile težkoče, prosi osrednji odbor Zveze jugoslovanskih železničarjev tem potom svoje člane, da nekoliko potrpijo in se je radi rednega izdajanja že vse potrebno ukrenilo.

Plakati vojnega albuma pešpolka št. 87. Te dni so se razobesili po Celju in ostalih mestih in krajih polkovnega nadomestnega okraja plakati, ki napovedujejo s podobo in besedo izdajo vojnega albuma 87. tnikov. Plakat je delo dunajskega umetnika Rolanda Strasserja ter vznbuja s svojim krepkim slikanjem naših vojščakov splošno pozornost. Prodaja kratko vsebino vojnega albuma, ki bode sporočal v obsežni obliki sodobnikom in potomcem glavne dogodiljaje hrabrih pripadnikov 87. polka tekom svetovne vojne. Cena proti predplačilu 30 K za ljudsko 40 K za krasotno izdajo je čudovitno nizko nastavljena, ako pomislimo, da bode vsebovalo to krasno spominsko delo v obsegu približno 400 strani kakih 1000 umetniških slik po zanimivih vojnih posnetkih. Priporočljivo je torej za vsakega, ki je v zvezi s spodnještajerskim domačim polkom, da ne zamudi subskripcijskega roka, ki poteče dne 1. julija 1918 ter si z naročitvijo pravoravno zagotovi to dostojno in mikavno spominsko knjigo. Naroča se pri uredništvu „Albuma“, c. in kr. pešpolk 87. Celje.

Napadi na voditelja prehranjevalnega urada okrajnega glavarstva Maribor. Uradno se nam poroča: Povodom napadov na okrajnega komisarja dr. Feliksa Lajnsic kot voditelja prehranjevalnega urada okrajnega glavarstva Maribor v št. 23. mariborske „Volkszeitunge“ z dne 8. junija 1918, je namestništvo odredilo uradno preiskavo pod vodstvom načelnika oddelka 2 namestniškega deželnega gospodarskega urada, okrajnega glavarja Adolfa Kraus, ki se je vršila dne 12. in dne 13. junija v Mariboru na lieu mesta. Revizija je pokazala, da je poslovanje prehranjevalnega urada upravnotehnično, trgovsko in računsko popolnoma pravilno in da se z vsi prizadevnostjo deluje na to, da se prebivalstvo kolikor mogoče zadovoljivo preskrbuje. Osebna nedotakljivost voditelja prehranjevalnega urada, okrajnega komisarja dr. Feliksa Lajnsic je brez vsakega dvoma ugotovljena. Brezimi dopisniki v časniškem dopisu objavljenih izjavljaj so ostali žal namestništvu neznan in se jih zatorej v predmetu ni moglo zaslišati. Kolikor je bilo mogoče povzeti iz poročila v „Volkszeitung“, da se uvedejo o poslovanju posameznih za-

sebnikov poizvedba, so dani ukazi poklicanim mestom.

Ačko obsojen. Pred mariborskim kazenskim sodiščem se je dne 18. junija vršila kazenska razprava v znani zadevi Jurija Ačko, župana občine Osel pri Slov. Bistrici, ki je dne 26. aprila v družbi s 17letnim pastirjem Ferdinandom Borko in dezerterjem J. Jančič napadel ponoči s samokresom, s krampom in s sekuro rekvizicijsko komisijo, na čelu ji Jož. Kahler, ki je prenočila v njegovi hiši. Pri tem napadu se Ačko ni sprožil samokres in tudi ostala dva napadca sta prizadela članom rekvizicijske komisije, zlasti Kahlerju, samo nekaj lahkih telesnih poškodb. Kazensko sodišče je prisodilo Ačkotu 8. Borkotu pa 3 mesece težke ječe. Dezerter Jančič se pa bo zagovaljal pred vojaškim sodiščem. Pripomnimo, da je župan Ačko velik pristaš in oboževatelj smrdljive ptujske cunje „Štajerca“ in za katerega bi šel, ako treba, tudi v — pekel.

Slovenci, Slovenke, darujte za Tiskovni dom!

Gospodarske novice.

Sladkor za petijot. Urad za ljudsko prehrano razglašja, da se bo tudi letos razdeljeval sladkor za zboljšanje vinskega mošta in napravo petijota. Prošnje za nakazila sladkorja je treba vložiti najpozneje do 1. septembra pri pristojni občini. Navesti je treba zaželjeno količino sladkorja.

Premog za mlatilnice. Zveza gospodarskih združenj v Gradcu (Bismarkplatz 3) ima za parne mlatilnice na razpolago 900 ton premoga. Prošnje za ta premog naj vpošljejo lastniki mlatilnic potom pristojne občine na okrajno glavarstvo. Premog se sme rabiti izključno samo za mlatilnice.

Umetna gnojila za jesensko setev. Za Štajersko ima vsled pooblastila poljedelskega ministrstva in štajerske Kmetijske družbe edino Zveza gospodarskih združenj v Gradcu pravico razdeljevati umetna gnojila. Gnojila se naj naročajo potom občin, posojilnic, združenj ali podružnic kmetijske družbe. Čas za vlaganje naročil je od 25. junija do 15. julija 1918. V naročilu se naj navede natančen naslov naročevalca, zaželjena vrsta gnojil in količina, izmera njive, in vrsta žita, kateremu se bo gnojilo. Na naročila posameznikov se zveza ne bo ozirala. Naročevati je torej treba izključno le skupno po občinah in prej omenjenih organizacijah. En naročevalec naj naroči gnojila samo potom ene organizacije, ker bi se sicer na nobeno njegovo naročilo ne moglo ozirati. Gnojila se bodo razdelila na vse naročevalce enakomerno z ozirom na došle množine gnojil. Cene se bodo naznanile pozneje. Gnojila se bodo razdeljevala pravočasno pred jesensko setvijo. — Pozivamo slovenske občine, posojilnice, zadruge in kmetijske organizacije, da takoj organizirajo v svojem delokrogu naročitev umetnih gnojil. — Naslov Zveze je sledeči: Zveza gospodarskih združenj (Verband), Gradec, Bismarkplatz 3.

Cene prašičev. Graško namestništvo je določilo sledeče najvišje cene za prašiče (pri poljedelcih): I. Zaklani prašiči: A. za mesnate prašiče: 1. za manj mesnate (slabše rejene) 12 do 14 K za 1 kg; 2. dobro mesnate 14 do 16 K, B. Za špehnate prašiče: 1. špehnati prašiči 16 do 18 K, prve vrste, težki 18 do 20 K, II. Za žive prašiče za vrsto A 25% manj in za vrsto B 20% manj nego za zaklane, A. za mesnate prašiče 1. manj mesnate 9—10 K, za dobro mesnate 10.50 do 12 K, B. Za špehnate prašiče 12 K 80 v do 14 K 40 v in za prima (prve vrste) težki 14 K 40 do 16 K. Cene veljajo za kraj, kjer se prašiči tehtajo in prevzamejo. — Zanimivo je, da so za naše (avstrijske) svinje nastavljen za 40—50% nižje cene nego za ogrske svinje. Še bolj čudno pa je, da stane špehnata zaklana svinja 18 do 20 K, a kmet mora oddajati špeh za 9 K 20 v 1 kg. To je del štajerske salomonske modrosti pri določanju cen!

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žatecu so cene za hmelj vseh vrst zopet precej poskočile in sicer so znašale za češki hmelj 200—210 K za 50 kg, za tuj hmelj pa 170—180 K. Popraševanje po hmelju je bilo zelo živahno, kajti hmeljska letina bo letos na Češkem deloma vsled suše, deloma vsled mrčesa zelo slaba. Veliko hmeljskih nasadov na Češkem je tako prizadetih, da se še niti obiranje hmelja ne bo izplačalo. Nič bolje kakor na Češkem je tudi stanje hmeljskih nasadov na Moravskem, v Galiciji in na Ogrskem. Nemčija bo baje imela letos tako slabo letino pri hmelju, kakor jo je imela pred 20 leti. Značilno za hmeljski trg v Žatecu je posebno živahno popraševanje po starem hmelju, katerega so plačevali po 135—140 K za 50 kg.

Dopisi.

Maribor. Včeraj, četrtek dne 20. junija v Mariboru ni bilo kruha. Ljudstvo posebno delavci je bilo zelo razburjeno. Pred pekarijami in prodajalnici kruha so se zbirale ženske, otroci in moški ter zahtevali kruha, ki ga pa — ni bilo.

Ljutomer. Občine Bunčani, Bučočenci, Veržej in Pristava so imenovale častnim občanom našega uradnega vodjo g. V. Kastner-Pöhr-a.

Konjice. Dekliška zveza ima svoj shod dne 29. t. m. po večernicah. Predavala bode g. A. Štupca iz Maribora o dolžnostih ženstva v sedanjih bojnih časih.

St. Jurij ob južni žel. Politični shod se vrši pri nas dne 30. junija ob treh popoldne v prostorih g. Nendla. Govori poslanec celjskega okraja, dr. A. Korošec.

St. Jurij ob južni žel. V nedeljo, dne 23. jun., ob 3. uri popoldne priredi odbor kmetijske podružnice slavnostno zborovanje, pri katerem bo izročil vođa c. kr. okrajnega glavarstva na slovesen način predsedniku kmetijske podružnice in ravnatelju dek. kmetijske šole g. Ivanu Belle, od presv. cesarja podeljeno odlikovanje za zasluge na kmetijskem polju. To zborovanje se vrši v prostorih ljudske šole. Vabijo se prijatelji slavljenca, udje podružnice in zastopniki kmetijstva, osobito sosednjih kmetijskih podružnic, da se po odposlanih udeležijo te slavnosti. — Odbor.

Dobrna. Kmetijska podružnica na Dobrni priredi dne 30. junija v hotelu Union zborovanje, pri katerem bo govoril g. potovalni učitelj Franc Gorican. Časi so resni, treba se bo marsikaj pogovoriti. Zato vsi člani in sploh vsi kmetje pridite na zborovanje, ki bo popoldne ob treh. Zglasite se za umelna gnojila in plačate še zaostale udline.

Vransko-Sv. Uršula. Na Ciril Metodovo, dne 5. julija zjutraj bo odtod romarsko sv. opravilo na Sv. Uršuli, kamor dospemo dne 4. julija čez Homec na Sv. Utrhom, Sv. Duha, skozi Suhodol na Plešivčnika. — O polnoči se bo žgal velikanski kres.

Na Vranskem se vrši dne 23. junija v prostorih g. Brinovca ob 3. uri popoldne politični shod. Govori poslanec tega okraja dr. Korošec.

Celje. Slovensko katoliško izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 23. junija, v vrtni dvorani „Belega vela“ Krekovo slavnost z govorom, petjem in igro „Boj za četo.“ Zacetek ob pol štirih popoldne. Vsi zavežni celjski in okoliški Slovenci udeležite se v obilnem številu te slavnosti!

Celje. Vpisovanje v I. razred c. kr. samostojnih gimnazijskih razredov z nemškim in slovenskim učnim jezikom v Celju se bo vršilo dne 28. junija in dne 16. septembra t. l. od 8. do 9. ure popoldne. Od 9. ure naprej sledijo sprejemni izpiti.

Razne novice.

„O ljudskem zdravju“, je naslov knjižici, obsegajoči 80 strani, ki jo je spisal dr. Alojz Zalar. Izdala in založila jo je Tiskovna zadruga v Ljubljani. Vsebina: Plodovitost, marljivost, naravni prirastek, padanje števila porodov, vpliv spolnih bolezni, umrljivost dojenčev, vplivi svetovne vojske, socialno zdravstvene naloge. Knjižico, ki se naroča v Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6 in stane 1 izvod s poštnino vred 4 K, priporočamo.

Nemški pisatelj Peter Rosegger je nevarno obbolel.

Vitez Schönerer — bolan na obeh očeh. Jurij vitez pl. Schönerer je nevarno obolel na obeh očeh. Dvorni svetnik profesor Fuchs in zdravnik dr. Purtscher sta ga dne 9. t. m. na gradu Rosenau operirala na obeh očeh.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Italijansko bojišče.

Dunaj, 20 jun

Bitka v Benečiji traje dalje. Sovražnik odgovarja na padec največjega dela fronte ob Piavi s hudimi in vztrajnimi protinapadi. Za naše nove postojanke ob kanalu Fossetta, ob železnici Oderso — Treviž in na ozemlju Montello se vrše srditi boji. Na ozemlju gorovja Montello pride od časa do časa do tako hudih bojov, kakršne so pile velike bitve na Krasu Italijani naskokujejo na nekaterih mestih po šestkrat. Velike izgube silijo sovražniki, da mora v popolnem neredu zastavljati svoje rezerve, katere pošiljajo po cele divizije in polke.

Vsi sovražni napori so bili brezuspešni. Armadna skupina feldmaršala pl. Borojeviča ni samo brz izjeme obdržala v svoji oblasti zavržene črte, ampak je še celo vrgla s svojimi divizijami generala pehote barona Scharitzera Italijana dalje proti zahodu in sicer južno od železnice, ki pelje proti Trevižu.

Tudi južnovzhodno od Asi'ga je sovražnik vnovič naskokoval, nako brezuspešno, kakor v prejšnjih dneh.

Moka iz Nemčije?

Nemški listi so polni veselja, ker bo baje poslala Nemčija Avstriji te dni 1000 vagonov moke na pomoč v sili. Značilna je trditve, da Nemčija več storiti, kot je storila za Avstrijo, ne more. Donajska »Arbeiter Zeitung« odgovarja na to: »Ta prezmerna pretiravanja se morajo popraviti. Moka, katero je sedaj obljubila, je samo del količine, za katero se je Nemčija zavezala, da jo pošlje Avstriji in sicer ne za »božji lon«, temveč za druge gospodarske kompenzacije. Nemčija je pobrala iz Ukrajine in Rumunije, kar se je dalo, mi pa nisimo nič dobili, vsled tega sedaj pomankanje pri nas. Nemčija se je zavezala, da nam bo vrnila, kar je na naš račun vzela iz zasedenih pokrajin. Torej ni Avstrija dolžna Nemčiji prav nobene hvala, če nam odstopi del tega kar nam gre po pogodbi. Sicer pa še Dunajčani ne bodo pra kmaniti kruha iz nemške moke.

Spor radi Odrina.

Med Turčijo in Bulgarijo se je te dni razvil oster spor radi posesti Odrina, znanega mesta izza turško-bolgarske vojske. Turki trdijo, da Bolgarija nima ne zgodovinske in ne etnografske pravice do Odrina. Bolgari pa zahtevajo Odrin, ker je prebivalstvo v Odrinu in okolici popolnoma bolgarsko in ker so to mesto bolgarske čete v balkanski vojski zasedle.

Čeho-Slovaki zavzeli Omsk.

Čeho Slovaki so skupno s kozaki in Kirgizi zavzeli mesto Omsk v Sibiriji in so prizadjali v bitki hude izgube četam ruskega svojeta.

Aškerc prerokuje.

lirske in epske poezije. Napisal A. Aškerc. Ljubljana, 1896, str. 143.

Istorija o miru.

(Tatarsko predanje.)

V starinu bylo

V starodavnjuju . . . . .

Ruska narodna.

O, to je bilo davno — v tistem časi,
Ko v stročji oves, bob je zorel v klasji!

Tam, ker nebo nad zemljjo se modri,
Deželi dve cveteli sta krasni.

Dežela jedna bila je Deveta,
Sosedna pa se zvala je Deseta.

In Džingis-kan bil prve je vladar,
In Kublaj-kan bil druge gospodar.

A silno kana bila sta bogata,
Kadi imela sta srebra in zlata.

Po sto in sto ime je vsak gradov,
In polj brezmejnih, njiv, vrtov, lesov.

In črede tiščeglave konj, velbločlov
Dobivala od svojih sta narodov.

In žen poln harem vsak je imel svoj,
Opričnikov, evnuhov, hlapcev roj.

V razkošji in pohotah sta živela
Na gradu svojem vsak čas brez dela.

V obeh pa kanskih ljudstvo naokrog
Ob delu svojih je živel rok . . .

A tiste dni, v predavnem, davnem časi,
Ko v stročji oves, bob je zorel v klasji,

Kan Džingis s svojo piše list rokoj:
„Kan Kublaj, sosed in prijatelj moj!

Od nekđaj midva se imava rada,
Od nekđaj mir med nama krasen vlada.

No, da ta mir se bolj se utrdi,
Pripravljajva na boj se, jaz in Ti!

Vojakov broj vsak za-se pomnožujva,
Z orožjem jih čimbolj oborožujva!

Dorasel, zdrav in močen možki vsak
Poslej živeti mora kot vojak!

Le ženske, starci, mala deca in hromaki.
Naj zemljo obdelujejo na tlaki! —

A Kublaj piše Džingisu: „Emir!
Prijatelj! Reč najlepša res je mir.

Največi modrec, Ti modrost si sama,
Ker mir ohraniti Ti znaš med nama.

In kar v obrambo boš miru počel,
Posnemal jaz Te vselej bom vesel!“

Kakor bila sta se dogovorila,
Tako sta kana res oba storila.

Doleten, zdrav in močen možki vsak,
Ali hoče, noče — on je zdaj vojak.

Le ženske, starci, deca in hromaki,
Se polje obdelujejo na tlaki.

A kakor po deževji kupi gob,
Rasto iz tal vojarne po sih dob.

Črtala, kose, lemeži — vse hkrati
V orožje mora že se prekovati.

Le posvečenih starih pa zvonov
Nbroj preliva novih se topov.

In kakor tam v deželi je Deveti,
Tako v deželi bilo je Deseti.

A zadovoljen Džingis-kan še ni,
In tudi Kublaj-kan si več želi.

Kar ženske, starci, deca in hromaki
Pridelali so živeža na tlaki,

Vojakov lačne trume vse snedo,
Če lakota v deželi — kaj za to!

Oh, mir na svetu poglavitna stvar je;
Kaj kanoma vse drugo zdaj pač mar je!

No, zadovoljen Džingis-kan še ni,
In tudi Kublaj-kan si več želi . . .

Kerkoli kaj še najde se zlatnine,
Zlatnine in žvenčeče srebrnine,

Vsak skrit zaklad, prihranjen vsak denar —
Vojakom nesti vse ima se v dar!

Na boj pripravljene stoje armade,
Vse oborožene od pet do brade.

Mir stražijo med sobni dan in noč;
V oklepih sopsti komaj jim je moč . . .

In tiste dni, v poletnem, lepem časi,
Ko v stročji oves, bob je zorel v klasji.

Kan Džingis in kan Kublaj že tri dni
Imela skupaj divne sta gosti.

Od vin, jedij vsi mize se šibijo;
In vsega, česar srca si želijo,

Fonuja bujni in bogati god,
Vesel na gradu denes vsak je kot.

Tu pevcev pesmi orijo se krasne,
Na strune brenkajo tam sladkoglasne.

Tu hrup in šum — pijanih gostov vrisk,
Tam vidiš ples polnagih odalisk . . .

Z vseh miz na tla že rujno vince teče . . .
Star derviš vstane, vzdigne čašo, reče:

„Prekrasen, kana, sta dosegla mir!
Slavi s ponosom ga nocošnji pir.

Preromal vso deželo sem Deveto,
Preromal vso deželo sem Deseto:

Najtiši vlada mir zares povsod,
Drug drugemu več ne kali ga rod . . .

Orožje zadušilo je vojake —
Nositi teže niso mogli take;

Od bede in gladu denešnji dan
Poslednji pa umrl — Vam je tlačan . . .“

Pa to je bilo davno — v tistem časi,
Ko v stročji oves, bob je zorel v klasji.

Nujna nakupna ponudba:

Vzame se za daljšo dobo v najem ali kupi najraje na Slov. Štajerskem kmetško posestvo v vrednosti do 20.000 kron, kjer se lahko redi troje goved s potrebno pritlikino. Plača takoj s potrebnimi pritlikinami. Nujne ponudbe pod šifro: „B. V. Brezje“, pošta Mozirje, poste restante. 126

Slovenski stalno nameščeni v Mariboru. V petek m. t. m. se je vršil ob številni udeležbi in prav živahnem razgovoru ustanovni občni zbor. Sklicatelj prof. Voglar je orisal bedo uradništva in naglaševal potrebo združenja vseh slovenskih nameščenec v trdno organizacijo, ki naj skuša ublažiti bedo svojih članov in njihovih družin s tem, da vpliva ali sama, ali pa v zvezi z nemško organizacijo na vlado in njene organe, da zviša draginjske doklade v razmerju z draginjo, da ne pušča cenam hiteti še višje, da omogoča društvu, da si nabavi razne življenske potrebščine skupno. Prof. Marin je priporočal ustanovitev konsumnega društva v velikem obsegu. Ker se pa v sedanjih razmerah tako podjetje ne da lahko izvršiti, se je naročilo odboru, da to vprašanje študira in skrbi, da se zgodi vse potrebno na katerikoli način že zdaj. Zelo važna je tudi opomba predsednikova, da bod treba skrbeti za mladino s tem, da zbiramo otročičke svojih članov, jim prirejamo ob priliki majhne igre in izlete, da ne podivjajo v teh ravno zanje nevarnih časih. Velikega pomena pa bi bila akcija, da pošiljamo svoje otroke na deželo. Nemci skrbijo za mestne otroke povsod s tem, da jih spravljajo k znanim kmetom, kjer pomagajo po možnosti pri delu in društva plačujejo še povrh zanje vsaki dan po 2 K. To vprašanje naj vzame odbor takoj v pretresovanje. Vsi člani naj javijo število otrok, ki bi jih radi dali na deželo in rodoljubi na deželi, ki bi bili voljni jih prevzeti, naj se prijavijo pri odboru, ki ukrene potem vse potrebno. Da pa vé vsakdo, kam se naj obrne, navajamo naslov predsednika: Prof. Fr. Voglar, Maribor, Karneri-jeva c. 3. V odbor so se izvolili zastopniki vseh stanov, in sicer: predsedn.: prof. Voglar, odborniki: Arhar Ant., uradn. okr. glav., Brečko Ign., pismonoša, Horvat Cencka, trgovka v Cirilovi trgovini, Koroša Iv. sprevednik, Korošak Fr., nadoficiant na sodniji, Marin Stanko, profesor, Resnik Franc, davkar, Šparl Avg., stolni kaplan, Žebot Fr., urednik, Bajt Ig., učitelj v kaznilnici, Pegan, nadčuvaj v kaznilnici.

Koncert v Mariboru. Dramatično društvo naznanja, da uprizori prvi koncert v letošnji sezoni v nedeljo, dne 23. junija točno ob 1/2 5. uri popoldne v gostilniških prostorih Narodnega doma v Mariboru. Med koncertom bodo mize odstranjene in v vestibulu bodo prvi sedeži po 3 krone, v veliki gostilniški sobi deloma drugi sedeži po 2 kroni, deloma stojišča po 1 krono. Nastopil bo novi, 70 oseb broječi mešan zbor, naš priljubljeni kvartet in ženski solo-duet. Res umetniški značaj pa bo dal koncertu mojster na gosli, g. Fr. Serajnik, ki je prevzel precejšnji del programa.

Molitvenik Sv. Alojzij je popolnoma razprodan in se med vojsko najbrž ne bo več tiskal.

Apostolski molitvenik. Izdalo Apostolstvo sv. Cirila in Met. Cena 3.20 K., s poštnino 3.30 K. — Važna novost v našem nabožnem slovstvu! Molitvenik se imenuje apostolski, ker navaja k apostolskemu delovanju, zlasti k delu za cerkveno zedinjenje. V prvem delu je poljuden, znanstveno popolnoma zanesljiv pouk in pregled o vzhodni cerkvi, o verskih razlikah, o vzhodnem obredu in o vzhodnih katoličanih. To je nekaj poljuden katekizem o pravoslavju in o vzhodnem cerkvenem vprašanju. Molitvenik obsega vse navadne molitve in je poraben za vsakega. Vrh tega je v molitveniku mnogo novih molitev; zlasti lepe so molitve, povzete iz vzhodnih cerkvenih čtetov in iz vzhodne liturgije. Pri naš se prvo nedeljo meseca julija opravlja „ura molitve“ za cerkveno zedinjenje. V ta namen nam molitvenik nudi tri lepe nove „ure molitve“, ki so pa tudi sicer porabne. Apostolski molitvenik bo med našim ljudstvom poživljal versko življenje in apostolsko gorečnost. Razširjeval bo duševno obzorje in ljudstvo poučeval, da bo razumelo tista verska vprašanja, katerih rešitev je zlasti od nas odvisna. Primeren je za priproste, a tudi izobraženci bodo v njem našli mnogo zanimivega in koristnega. — Naroča se v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

„Jetiki — bol!“ Tako je napis lični knjižici, ki jo je spisal znani slovenski goriški zdravnik dr. A. Breclj. Knjižica obsega 78 strani in je pisana zelo poljudno. Vsebina: Vzrok jetiki. Kako se okužimo z jetiko? Obramba človekovega telesa zoper jetiko. Pozor! jetičnemu obolenju. Duševno razpoloženje za jetiko. Koliko nas je jetičnih? Pomen jetike za prosveto in narodno gospodarstvo. Kako se javlja in kako poteka jetika? Kako odvrčamo jetiko? Razkuževanje. Gmotna in posvetna povzdiga. Stanovanje in oblačila. O hranitvi. Npravna stran obrambe zoper jetiko. Zdravljenje jetike. Sklep. Priloge. Knjižica se naroča pri Novi Založbi v Ljubljani in stane 2 K. Priporočamo prav toplo!

„Slovenski Gospodar“ in „Straža“

se prodajata v naslednjih prodajalnah in tobakarnah:

V Mariboru:

Prodajalna tiskarne sv. Cirila, Koroška ulica št. 5.
Papirna prodajalna Pristernik, Tegetthoff-ova ulica.
Trafika Handl v Tegetthoff-ovi ulici,
Trgovina Czadnik v Stolni ulici.
Trafika na Glav. trgu (zraven rotovža).
Papirna trgovina Weixl Glavni trg.
Lagler Jos. Schmidpl.
Trafika Jož. Ortner, Schmidplatz 2.
Trafika v Gosposki ul. (nasproti hotela nadvojvoda Ivan).
Trafika v Grajski ulici.
Coretti, Grajski trg 7.
v Tegetthoff-ovi ulici (g. Žitko, blizu glavnega kolodvora).
Trafika Žitko, Melje.
Trafika na Tržaški cesti (nasproti magdalenski cerkvi).
Papirna trgovina Scheidbach, Magdalenski trg 9.
Trafika Maher, Magdalenski trg.
Trafika Nerat, Franc Jožefova cesta 31.
Kresnik Ana, Franc Jožefova cesta 33.
Fleischmann v Krčevinah pri Mariboru.
Hauptman Filip, Studenci pri Mariboru.

Andritz pri Gradcu:

Trafika Schlacher Marija.

Brežice:

Trgovina Antona Umek.

Celje:

Papirna trgovina Goričar & Leskošek.
Trafika v Narodnem Domu.
Knjigarna Adler.

Celovec:

Zeitungverschleiss Golob Amon.
Trgovina J Vajncerl, Velikovska cesta 5.

Sv. Duh-Loče:

Kristl Ferdinand (organist).

Dobrna pri Celju:

Trafika Ropan Alojzija.

Dolenji Logatec:

Trafika A. Kraigher.

Fram:

Trgovina Janeza Kodrič.

Gradec:

Zeitungsstand A. Klöckl, Jakominiplatz.
Zeitungs-Exp. Kienreich, Sackstr. 4.

Guštanj (Koroško):

Trgovina Vinko Brundula.

Sv. Ilj pod Turjakom:

Izlaker Filip trg.

Št. Ilj v Slov. gor.:

Trgovca Ivan Plevnik

Sv. Jakob v Slov. gor.:

Trgovina Frid. Zinauer.

Sv. Jurij ob juž. žel.:

Trgovina M. Zorko.

Kozje:

Trafika Vahčič.

Laški trg:

Trgovina Osolin Jos.

Sv. Lenart v Slov. gor.:

Trgovina Antona Zemljč.

Leoben:

Nickl Rupert.

Ljutomer:

Trgovina Alojzija Vrsič.
Herzog Ferd. trg.

Malanedelja:

Trgovina Senčar Fr.

Makole:

Košorok Martin, Jelovec.

Meran:

Latsner Otto, Meran trg.

Novacerkev pri Celju:

Jankovič Antonija.

Petrovče:

Trgovina Polanc Jozef.

Ptuj:

Trafika Franz Julije Glavni trg.

Pulj:

Krmpotič Jos., knjigotiskar.

Podlehnik pri Ptuj:

Trgovina A. Marinčič.

Radgona:

Weitzinger Ferdinand.
Trgovina Antona Korošec.
Trgovina A. Kreml.

Ruše pri Mariboru.

Organist Ivan Nep. Slaček.

V Slov. Bistrici:

Prodajalna Reze Pičl.

Slov. Gradec:

Trgovina Bastjančič.

Šmartin na Pohorju:

Trgovina Janeza Kos.

Šoštanj:

Trgovina Ane Topolnik.

Sv. Trojica v Slov. gor.:

Trgovina Peter Čauš.

Sv. Tomaž pri Ormožu:

Trgovina J. Kegel.

Sv. Vid pri Ptuj:

Trgovina D. Tombah.
Anton Kmetec, mostnar.

Veržej:

Trgovina Marije Koroša.

Vojnik:

Trgovina A. Brezovnik.

Vransko:

Brezovšek Ernest.

Žetale:

Trgovina Mat. Berlisg.

„Slovenski Gospodar“ izhaja vsak četrtek in stane za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. Naročnina se najlože pošilja po poštni nakaznici pod naslovom: **Upravištvo „Slov. Gospodarja“, Maribor.** Posamezna številka stane 20 vin.

„Straža“ izhaja vsak ponedeljek in petek popoldne. Naročnina za „Stražo“ znaša za celo leto 12 K, za pol leta 6 K in za četrt leta 3 K. Naslov za pošiljatev naročnine: **Upravištvo lista „Straža“, Maribor.** Pozamezna številka stane, kedar obsega 8 strani, 20 v, na 4 straneh pa 12 v.

Kdor še ni naročen na „Slov. Gospodar“ in „Stražo“, naj to takoj stori. Oba lista prinašata zanimive novice iz domačih krajev, z bojišč, iz tujine, objavljate važne uradne odredbe, cene živini in pridelkom itd. itd. Naročajte naše liste vojakom na bojišču. Ako hočeš kako reč dobro predati ali najti kupca, inseriraj v „Slov. Gosp.“ in „Stražo“.

Enonadstropna hiša
v Mariboru z velikim in lepim vrtom in hlevom se takoj proda. Naslov v upravnistvu. 112

Kupim kobilo
4 do 7 let staro, 14 do 15 pesti visoko, sicer lepega, ne pretežkega živala, za enovprežno vožnjo vajena, pohlevna in v vsakem oziru brez napake. Kupim tudi še dobro ohranjeno konjsko opravo za lahko vožnjo. Takojšnje ponudbe s popisom kobile oziroma konjske oprave in z naznanilom cene naj se pošljejo na upravništvo Straže pod M. V. Z. P. 111

Dekle
za vse, ki razume tudi dela na vrtu, se takoj sprejme. Maribor, Götthestr. 19/I. 125

Kolo
dobro ohranjeno z dobrim gumijem se zamenja za prase ali se pa proda. Domašnian Maribor, Gerichtshofgasse 25, I. nadstr. 122

Slovenske gospodinje
so povsem znane kot modre in varčne in vendar se dajo glede na čistilna sredstva t. j. nadomestila za milo prevarati od naših škodljivcev, podpirajo s tem nam nasprotno narode v dvojno škodo. — Namenil sem se s tem naše c. gosp. opozoriti na to, da je boljše saneti se na domačina, podpirati slovensko trgovino in industrijo, kar je tem bolj mogoče, ker jamčim, da postrežem vsakega s kar najboljšim nadomestilom mila po smerni ceni. Razpošiljam po povzetju kar najboljši pralni prašek v zavojih po 5 kg za K 10.—. Prosim Vas Vašega zaupanja ter naročite še danes eno pošto pošiljatev tega sredstva. Blago je izvrstno. Mnogi, našim ciljem sovražni so že od nas Slovencev obogateli; mogoče se odločite dati svojemu domačinu vsaj skromen zaslužek. Naročite takoj dokler še traja zaloga. Edvard Lackner, trg. agentura Celje (poštni predal.) 123

Izgubljeno.
Na postaji v Celju je izgubil begunec Cijan Franc, bivač na Rečici ob Savinji, dne 5. t. m. zvečer predno se odpelje osebni vlak proti Ljubljani, listnico s srednjo svoto denarja, v kateri se je nahajala tudi mala knjižica z raznimi papirji. Ker so ti papirji za imenovanega velike osebne važnosti, prosi, naj mu jih pošteni najditelj pošlje na naslov, ki je na papirjih. Denar si lahko obdrži za nagrado. 121

Tvrdka Tom. Götz

tovarna za vnovčevanje sadja in zelenjave v Mariboru ob Dravi kupi **vsako množino borovnic.** Večje množine v bližnji okolici bi lahko odvozila z lastnimi vozili. Prevzame in izplača se takoj v tovarni Maribor, Tegetthoff-ova cesta št. 3. 115

Barvo za obleko
črna, temnomodra, temnorjava, temnordeča, temnozelenla in temnosiva za domače barvanje platna, volne in svile v zavojčkih a 50 vin; pošilja na zunan franko, če se pošlje naprej znesek ali pa proti povzetju: H. Billerbeck, Maribor, Gosposka ulica 29. 116

Kdo
izmed vračajočih se vjetnikov bi mogel dati pojasnila o mojem soprogu Danilu Čebular, koji je služil pri 47. pspolku 8. stotnija, bil 8. septembra 1914 pri Grodku ranjen in vjet ter se v začetku nahajal v Ver. Evac. Spital 32 v Nižjem Novgorodu. Od takrat ni nobenega glasu več o njem. Kdor bi kaj vedel, naj blagovoli sporočiti njegovi soprogi Vandi Čebular geđaj v Celju, Dolgo polje 1 a. Stročki se povrnejo. 124

Slovinci!
Naročajte in razširjajte **Stražo!**

Kislo vodo in vino
razpošilja
A. Oset, p. Guštarj,
Koroško. 70

NADOMESTILO MILA
za pranje perila, izborno penete in prekaša vse doslej v prometu se nahajajoče izdelke. 1 Zavoj t. j. 5 kg K 12.—, 1 zavoj 10 kg K 23.—. Preprodajalci dobe popust pri naročbi celega zaboja z 50 kg. Belo mineralno milo za čiščenje rok in finejšega perila, 1 zavoj 32 kosov K 14.—, Nadomestek za toaletno milo v raznih barvah. lepo dišeč, 1 zavoj 32 kosov K 18.—. Toaletno milo s finim vonjem, roza barve, 1 zavoj 24 vel. kosov K 18.—. Razpošilja po povzetju. Pri večjem naročilu naj se pošlje polovica zneska naprej. Najmanj se more naročiti en zavoj vsake vrste. Izvzno podjetje M. Jünker v Zagrebu št. 36. Petrinjska ulica 3., III., telefon 23-27.

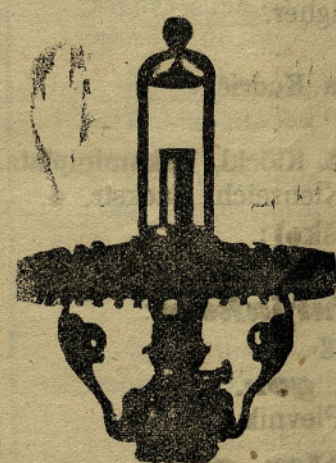
Lesna trgovina I. Čater v Celju

kupuje vsake vrste les in sicer: žagan les, mehak in trd, stavbeni ali tesan les, les za jame, okrogel les, hrastov in kostanjev les ter se mu naj pošilja ozadevne ponudbe. 109

» Muzej »
Slovenskega zgodovinskega društva, Maribor, Koroška cesta št. 10. Darujte zanj vse zgodovinsko važne predmete, osobito vojne spomine.

Cvetje
iz vrtov sv. Frančiška
(glasilo III. reda) izhaja v Kamniku na Kranjskem in stane za celo leto 3 K.

Knjigarna, umetnine in muzikalije.
Goričar & Leskovšek
Celje
trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami na debelo in drobno, priporoča: trgovcem in preprodajalcem velikansko izbere dopisnic po raznih cenah. **XX** Za gostilničarje: Papirnate servijete vsled novih predpisov namestnije v Gradcu po zelo nizkih cenah.

Edina štajerska steklarska narodna trgovina
Na debelo! Na drobno!

FRANC STRUPI :: CELJE
Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in pocelastne posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za vodo. — Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in stavbah. Najsolidnejša in točna postrežba.

Gostilna

v Narodnem domu v Celju se odda v najem. Ponudbe sprejema do 1. julija 1918 Posojilnica v Celju. 109

Čebelni vosek

ter vosek kupi veletrgovina Anton Kolenc v Celju vsako množino in sicer vosek po K. 20.—, voščine po K. 5.— kg. 110

Kot začetnik
se toplo priporočam preč. duhovščini in cerkvenim predstojništvom za vse v mojo stroko spadajoče delo:

Miloš Hohnjec,
kipar in zlatar v Celju, Gaberje 18 (pri domobranski voj.)

Odločitev,
mir
zavisita od naše
gospodarske pripravljenosti
Krepite jo s podpisovanjem
8. vojnega posojila

Naročajte, priporočajte, podpirajte v prvi vrsti svoj list v Novem mestu

Dolenjske Novice

vsi dolenjski rojaki, ki živite na zelenem Štajerskem. Naprej plačana letna naročnina 5 K.

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru

reg. zad. z neom. zav.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega in se obdržujejo: navadno po 3 1/2%, proti trimesčni odločbi po 4 1/2%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obdrževanje kaj prebujalo. Za nalaganje po polni ali polovični polovici (97,5%) na razpolago. Hraniti davak plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo ločeno in sicer: na vnosilno proti posojilni varnosti po 5 1/2%, na vnosilno zalog po 5 1/2%, na vnosilno in poročilo po 5 1/2%. Za na enakost kredit po 6%. Nudimo hipotekne na mestno vrednostnih papirjih. Delovanje pri drugih denarnih sredstvih prevzame posojilnica v svojo last proti povratni gotovini stavežev, ki pa nikdar ne presegajo 7 krov. Predajo na vnosilno dela posojilnice brezplačno, stranka plača le kredo.

Uradne ure so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopoldne in vsako soboto od 9. do 12. ure dopoldne izvenredni pomeniki. V uradnih urah se sprejemajo in izplačuje denar.

Pojasnila se dajajo in prošnje prejemajo vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Stolna ulica 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo.)